

MAGYAR ÖNKORMÁNYZATI

A DÖNTÉSHOZÓK LAPJA

Tükör

19. évfolyam
2013. január

Szociális
kísérleti telep 4

Megújul
a Várkert Bazár 10

A nagy testvér
árnyékában 14

Bivalyok
Homokországban 22



7. oldal

TARLÓS ISTVÁN:
LAKHATÁSI JOG
NEM IS LÉTEZIK

ALULJÁRÓ- HÁBORÚ



Megjelent a környezetvédelmi szakemberek „Bibliája”

Öllös Géza: Környezetvédelem

- Egy több tudományágat átfogó szakkönyv az utolsó polihisztortól, Budapesti Műszaki Egyetem „nagy öregjétől”, professor emeritus Öllös Gézától.
- Egy nonprofit alapon, korlátozott példányszámban kiadott hiánypótló szakkönyv 736 oldalon, 600 ábrával.

Bolti ára: 10 000 Ft

Rendelje meg közvetlenül a kiadótól kedvezménnyel az ujlevedia@gmail.com e-mail címen, és a postaköltséget is mi álljuk.

KEDVEZMÉNYES ÁR: 9000 FT*

*Az ajánlat csak március 31-ig, illetve a készlet erejéig érvényes!



Lopásvédelmi
megoldás
a strandon!



Közvetlenül a fürdőzés helyére telepíthető érmés működésű, elektronikus zárral ellátott, professzionális értékmegőrző.

www.cuccmegorzo.hu

Cuccmegőrző
Automata értékmegőrző

Tartalom

AKTUÁLIS

- 4 Szociális kísérleti telep
- 7 Aluljáró-háború
- 10 Rövid hírek

SIKERSZTORI

- 12 Megújul a Várkert Bazár

VALÓSÁG

- 14 A nagy testvér árnyékában
- 18 Liliomkert harca a bürokráciával

KÖZÜZEM

- 16 Temesvártól Paksig

PRAKTIKA

- 21 A „barna arany” nyomában

TESTVÉREK

- 24 Bivalyok Homokországban

KARIZMA

- 26 Az ácsi „aranyember”



Ergotop Kft.

A Magyar Termék Nagydíj pályázat Kárpát-medencéért emlékdíj (2012) birtokosa.

Impresszum

MAGYAR ÖNKORMÁNYZATI TÜKÖR

Főszerkesztő: Bertók T. László
Főszerkesztő-helyettes: Szarka Sándor
Tördelés: Valkóczy József

Szerkesztőség címe:

1085 Budapest, József körút 68.
Telefon/fax: (+36 1) 334 1974
E-mail: motszerk@gmail.com

Kiadó:

Ergotop Kft.

1085 Budapest, József körút 68.
Kiadásért felel: Galsa László ügyvezető igazgató
E-mail: ergotop@t-email.hu

HU ISSN:

2063-6326
Nyomda: Komáromi Nyomda és Kiadó Kft.
Megjelenik: havonta

HIRDETÉS- FELVÉTEL:

BEREGSZÁSZI MIKLÓS hirdetési vezető
Tel./fax: (+36 1) 220 3760
Mobil: (+36 70) 519 4434
onkortukor@gmail.com

Címlap fotó: Somfai Sándor

KÍSÉRLETI STÁDIUM



Bár urbanisztikai szempontból vannak előnyei annak is, amikor egy új településrész kinő a földből, de általában szerencsésebb, ha egy város szerves fejlődés során alakul ki. Tekintsünk csak Békásmegyerre, Dunaújvárosra, Ózdra, Miskolcra, Kazincbarcikára, Oroszlányra. A földből kinövő, az elképzelt „szocialista embertípusra” uniformizált munkásrak-

tár-városokra, amelyek egy része ma időzített szociális bombaként ketyeg. A szocializmusnak nevezett tévedés felkiáltójelként tornyosuló hirdetőoszlopaiként.

Másfél évtizede már, hogy egy Miskolcon élő tanárom, a néhai Kunt Ernő azt mondta, arcán keserű mosollyal: nagyon szeretne lokálpatrióta lenni, de sajnos Miskolc nem eléggé „lokál” a patriotizmushoz. Miskolc az a tragikus sorsú város, amely egykor Kassával vetélkedve, a Felvidék és az Alföld határán lévő kereskedelmi központ volt, igazi polgárváros. De aztán valakik úgy döntöttek, hogy lebontják a régi városmagot, szétverik, szétkergetik, internálják polgári közösségét, és egyik napról a másikra többszörösére duzzasztják lakosságát ipari proletárrá tett földművesekkel, akiket sivár lakótelepekbe zsúfolnak össze. Ezek az első-generációs városiak aztán sosem váltak Márai értelmében vett városi polgárrá. Ki lettek szakítva eredeti életközösségükből, el lettek tépve gyökereiktől, és be lettek terelve oda, ahol nem létezik semmilyen közösség. Sz szenvedést okoztak nekik is. Ezek az emberek még évtizedek múltán is a falujukra gondoltak, amikor azt mondták: „méjk’ haza!”

Az ócsai „szociális lakópark” több szempontból hasonlít ehhez. A szándék, hogy ötszáz földönfutóvá tett családnak új bérlakást építsünk közpénzen, vita felett dicséretes. A kérdés az, hogy vajon jól átgondolt megoldás-e ez? Az ide költözők szeretni fogják-e lakhelyüket, ahol mindenki idegen lesz mindenkinek? Vajon mikor fogják azt mondani a lakóparknak nevezett „Ócsa-külsőre”, hogy „otthonunk”? Vajon nem egy új „Havanna lakótelepet” építünk, ahol mindenki egyformán szegény és nyomorult, ahová csak kényszerből költözik az ember, és ahonnan menekül, mihelyst teheti?

Vagy megtörténik a csoda, amit mindnyájan remélünk; hogy a kisemmizett családoknak egy új esélyt adunk az új házakkal életük újrakezdéséhez. A máltaiak osztják ki a házakat, próbálják kiszűrni az antiszociális elemeket és lelki-szellemi utógondozást is ígérnek. Jól teszik. Ám igazi eredménnyel csak úgy járhatnak, ha valaki munkát és azzal kenyeret is ad a bérlakások kulcsa mellé. Ha van munkával elérhető tisztességes jövedelem, akkor van jövőkép, akkor múlik a depresszió, akkor lesznek tiszta udvarok rendes házzal, ápolt kertek és jó szomszédok. Akkor öröm lesz látni ötszáz házban kétezer boldog magyar embert, akiket közös erővel megfogtunk a lejtő elején.

Bertók T. László, főszerkesztő

Menekülttábor helyett...

Szociális kísérleti telep

■ SZÖVEG ÉS KÉP: BERTÓK T. LÁSZLÓ



Ahogy az prognosztizálható volt, a politikai indítékú verbális támadások még a legnemesebb szándékkal induló ócsai szociális lakópark építését sem kímélték. Az MSZP elnökségi tagja, Kórózs Lajos „szociális gettónak” minősítette. Hogy hol válik el a jogos kritika a rosszindulatú, feltételezéseken alapuló állításoktól, azt csak az idő döntheti el, hiszen egy úttörő vállalkozásról van szó – mondotta lapunknak Ócsa főépítésze, Horváth Zoltán.

A lakópark tervezésében a kezdetektől hivatalból közreműködő főépítész is ahhoz a Makovecz Imre nevével fémjelzett „organikus” építészeti iskolához sorolja önmagát, amelyhez a tervezéssel meghívásos közbeszerzés alapján megbízott Kvadrum építész Kft. is tartozik. Ennél fogva nem voltak alapvető nézetkülönbségek az épületeket tervező Zsigmond László-Jánosi János, illetve közte. Szakmai vitákat inkább a rajtuk kívülálló körülmények generáltak. Az építészársadalom egésze viszont megosztott a lakópark ügyében. Horváth Zoltán szerint a fő gondot az okozza, hogy a nagy sietség közepette nem lett tisztázva a fogalom: mit értünk az alatt, hogy „szociális”, és milyen elvárásrendszer következik ebből?

Az építész kamara álláspontja szerint például az állami finanszírozásból épülő új településrész alkalmat teremthetne annak a példaértékű bemutatására, hogy milyen

is egy XXI. századi vidéki ház, egy korszerű építészeti elvek szerint megszülető kisváros. Modellértékű lenne egy passzív házból álló, megújuló energiaforrásokkal üzemelő lakónegyed. Csakhogy minél jobban közelítünk az ideák felé, a bekerülési költségek és a keletkező társadalmi feszültségek ezt a kétségtől szép víziót aligha teszik reálissá. A „szociális” jelző alatt nem épülhet túl hivalkodó lakópark, mert azt üzenné: megéri elveszíteni a házat, mert kapsz egy sokkal jobbat...! – vélekedik Ócsa főépítész, aki az építészeti minőség szempontjából kényes egyensúly megtalálását helyes célnak tartja.

MITŐL LAKÓPARK EGY FALU?

Térjünk is vissza az álomotthon eszményképétől a magyar rögválóság talajára! 2012 májusában hívatta Pintér Sándor belügyminiszter irodájába a polgármestert és a főépítést azzal, hogy Ócsára esett a választás, itt fog felépülni az otthonukat vesztett családok számára készülő, első lépcsőben 80, a későbbiekben további 420 házból álló „szociális lakópark”. A „lakópark” kifejezést melleleg teljesen téves elnevezés, hiszen itt falusias utcák kialakításáról van szó falusias házakkal, kerítésekkel elválasztott, katonásan egyforma méretű udvarokkal, utcákkal. A lakópark más kategóriát jelent. Ide inkább a „lakónegyed” definíció kívánkozik, de az egyszerűség kedvéért persze maradjunk a hivatalos elnevezésnél.

Azért itt épül a „lakópark”, mert egyrészt a legtöbb baba jutott család a központi régióban van, másrészt itt volt egy Budapesthez közel lévő 300 hektárnyi, egybefüggő, állami tulajdonú telek. Azonban ez a korábbi mezőgazdasági terület 4 kilométerre a városhatártól terül el, ami önmagában egy sor megoldandó feladatot jelent az amúgy is meglévő problémák mellé. Ha jó építész módjára abból indulunk ki, hogy miként tudják itt folytatni életüket a házaikat, lakásaikat vesztett családok, számos kérdőjel merül fel – hangsúlyozza a főépítész, aki szerint már a kiindulóponton sok a tisztázatlan kérdés. Az építésznek senki sem tudta megmondani pontosan, hogy milyen családoknak tervezzenek otthonokat? A célcsoportról – igényfelmérés hiányában – csak homályos feltételezések léteznek, hiszen a gyors intézkedések miatt még a kiválasztási szempontok sem tisztáztak. Ilyen körülmények között csak remélni lehet, hogy végül gombhoz varrva a kabátot olyan családok kapják meg a házakat, akik nem kényszerlakhelyként, hanem valóban hosszú távú otthonként tekintenek Ócsára, a „lakóparkra” és annak közösségére – mondja a főépítész.

SOK MINDEN ORVOSOLHATÓ

Bár a lakópark széle csak 4 kilométerre húzódik Ócsa központjától, az ideköltözőknek oda-vissza 8 kilométert kell megtenniük naponta mindennemű alapvető közszolgáltatás (üzlet, óvoda, iskola, egészségügyi ellátás, stb.) eléréséhez. A meglévő országút mellé tehát gyalogjárda és kerékpárút szükséges. Ezek előkészítése a telek-kisajátítás fázisában jár. A Volán társaság ígéretet tett az itt elhaladó járatának sűrítésére, ami szintén egyfajta gyógyír a földrajzi távolság jelentette problémára.

Zöldmezős beruházás lévén eleinte jelentősen növeli a fajlagos építési költségeket a közművek kiépítése, ami per-

AZ ÚJ OTTHONOK

Az első nyolcvan új lakás háromféle alapterülettel készül: 50, 60 és 70 négyzetméter. 2-3 szobások, amerikai konyhával, fürdőszobával készülnek. A nagyobbakban háztartási helyiség is van. Hőtechnikai besorolásukat illetően „A” kategóriába tartoznak, ami figyelembe véve a magyar átlagot, igen gazdaságosan üzemeltethetőnek számít. A falszerkezet egy 30 cm-es Porotherm téglafalból áll, amelyet kívül 10 cm vastag hőszigetelés és vakolat fed. Belül okos építészeti megoldásként párnafákra helyezett gipszkarton fedi a falakat, így lehetővé téve azt, hogy a víz, fűtés és villanyvezetékek nem a falba vésve, hanem a falra szerelve, a légrétegben kapjanak helyet. Ez nem csak az építést gyorsítja és a hőszigetelést javítja, de a későbbi szerelhetőséget is könnyíti azzal együtt persze, hogy a képek és polcok rögzítéséhez speciális gipszkarton-tiplikre lesz szükség. Mindez persze csak megskálás kérdése. A belső válaszfalak – a gyors kivitelezés érdekében – könnyűszerkezetesek (faváz, gipszkarton, kőzetgyapot). A fűtést egy vízteres, vegyes tüzelésű kályha biztosítja, a meleg vizet pedig villanybojler.

Minden ház egységesen 1000 négyzetméteres telken, azon belül pedig az általános rendezési terv szerint tekinthetőn áll. A kertek kialakítása a beköltözők feladata lesz, melyhez segítségül kertészeti terveket kapnak. A nyeregtes, tornácos, a magyar falusi építészet hagyományait adaptálni igyekvő épületek első pillantásra nagyon hasonlóak, ugyanakkor nem készül közülük két egyforma – tudtuk meg – különösen ami a részleteket illeti. A tervezők tudatos törekvése, hogy a költséghatékonyság határain belül érvényesüljön „az én házam, az én várom” érzés. Az alapvetően praktikus beosztású épületek padlasterére furcsamód kívülről, létrán lehet feljutni, ami érthetetlenül ódivatú és unpraktikus, bár kétségtől olcsó megoldás. Így viszont gyakorlatilag semmire sem használható a padlástér, ami nagy luxus ilyen kis alapterület esetén. Ezt leszámítva – megfelelő kertépítés és utcakép-kialakítás után – ha szűkösen is, de jól használható házak épülnek.

szé az épületek számának növekedésével arányosan kisebb lesz. (Az első épületek átlagára 25 millió forint, később ez 20 millió alá csökkenhet). Szerencsére a történeti okból felülméretezett vízmű és szennyvíztelep kapacitásnövelés nélkül is képes lesz kiszolgálni Ócsa új, külső városészét. Hasonló a helyzet az óvodával és általános iskolával is, amelyeknek Ócsán bőven van szabad kapacitásuk, még jól is jön a városnak a gyerektöbblet. Az első 80 házba mintegy 160 felnőtt és 250 gyerek költözhet. Az állam és az önkormányzat között létrejött településfejlesztési szerződés értelmében 250-300 ház felépülte után ismét felméri az intézményhálózat-igényt, hogy pótolják az akkor már jól látható hiányokat.

ALVÓ TELEPÜLÉS?

A „lakópark” létesítésének kritikusi kezében a legerősebb ellenérvet alighanem az jelenti, hogy Ócsán nem lesz munkahelyük azoknak, akik máshonnan ide települnek (első ütemben 160 felnőtt, később mintegy ezer munkaképes korú). Jelenleg valóban nem tudunk komoly munkahelyteremtő beruházásról a környéken, tehát ideális esetben Budapestre fognak bejárni dolgozni az emberek, miként teszi ezt az ócsaiak többsége (és persze az agglomerációban élők nagy része) is. Ez esetben viszont el kellene gondolkodni azon, hogy ha a fővárosba ingázó embereknek építünk otthonokat, akkor nem biztos, hogy mindenkinek egységesen 1000 négyzetméteres kertre van szüksége – vélekedik a szakember. Aki művelni akarja, annak ennél nagyobb kellene, aki polgári életet él, annak viszont kisebb. Horváth Zoltán főépítész szerint az volna célszerű, ha a későbbiekben a telekkiosztás – éppúgy, mint a házak mérete – lekövetné a tényleges igényeket. A lakópark centrumában lehetnének kert nélküli, városias lakások terasszal, vagy sorházi lakások, míg a külső részeken például nagycsaládok számára is alkalmas többszobás, nagyobb alapterületű házak épülhetnének – a tényleges igényekhez igazodva.

Ennek kiforrásához azonban – ismeri el – az első 80 házra, az első lakókra és néhány év ittlét tapasztalatának levonására van szükség. Fontos volna a döntéshozók rugalmassága és bölcsessége is, mert ha valóban azt szeretnénk, hogy az ide érkezők új otthonukat magukénak érezzék, és ne csak kényyszerhelyzet miatt elfogadott átmeneti szállásnak tartásuk, akkor valóban meg kell teremteni az itteni boldogulás feltételeit. Nagy kísérlet tehát a „szociális lakópark”, melynek jövője alapvetően azokon az ide költözőkön múlik. A családtagokon, akiket közpénzből, tűzoltás-jellegű rohammunkában a magyar állam most kiségit a bajból, megment a végleges lecsúszástól, a hajléktalanságtól, a gyerekek szüleitől való elszakítástól. Ez a nemes cél és Európában páratlanul nagyvonalú gesztus azonban csak akkor válhat mintaértékűvé, ha az ide kerülő emberek életét valóban jó útra, nívós életminőség felé tereli, és nem pedig megbélyegzi. ■

MSZP: SZOCIÁLIS GETTÓ

Az MSZP szerint „szociális gettó” épül, mivel a területen „se óvoda, se bölcsőde, se iskola, se munkahely, de még gázfűtés se lesz”. A Fidesz mindezt sértegetésnek tartja. Korózs Lajos, az MSZP elnökségi tagja az MTI-hez eljuttatott közleményében azt írta: abból a hatmilliárd forintból, amit Ócsára költ a kormány, vehettek volna akár 1200 lakótelepi lakást is. A bajba jutott devizahiteles családoknak csak olyan megoldás elfogadható, amellyel emberi viszonyok között, munkahelyközelben biztosítanak lakhatást nekik – hangsúlyozta az ellenzéki politikus. Kocsis Máté, a Fidesz kommunikációs igazgatója válaszközleményében ízléstelennek és embertelennek minősítette azt, hogy a szocialisták „gettóról” beszélnek.



KÖZÖSSÉGET SZERETNÉNEK ÉPÍTENI

„Depressziós, összeesett ember nem kell ebbe a közösségbe” – mondta az Indexnek Morva Emília, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat regionális vezetője, hogy milyen családokat nem várnak az ócsai lakóparkba. Elmondása szerint ugyanis nem elegendő a kiválasztáshoz, hogy valaki devizahitelesként elveszítette az ingatlanát, és megfelel néhány további objektív feltételnek, a beköltözéshez megfelelő lelki alkat is kell – derült ki azon a sajtótájékoztatón, amelyet az első ház meghirdetése apropóján tartott a házak szétosztásával megbízott karitatív szervezet. Egy, a szeretetszolgálat tagjaiból álló csoport járja majd végig a jelentkezőket, hogy megvizsgálja, hogy az adott család „megfelelő jövőképpel” rendelkezik-e, és beállítottságuk „közösségépítőnek” tekinthető-e.

„Közösséget akarunk létrehozni, és ehhez illő embereket keresünk” – magyarázta a helyszínen a rangsorolás szempontjait a programot vezető szolgálat vezetője, Kozma Imre atya. „Fontos, hogy a kiválasztottak érezzék, az élet az egymással való kapcsolatban bontakozik ki” – válaszolták fel a válogatás spirituális hátterét. Kozma Imre atya azt is hangsúlyozta, hogy szervezetük a beköltözés után is a helyszínen marad, hogy „szerepet vállaljon a közösségépítés folyamatában.”

A jelentkezők kiválasztásánál a végső döntést egy öttagú bizottság végzi, amelybe két főt delegál a szeretetszolgálat, kettőt Ócsa város önkormányzata, egyet pedig a nemzeti eszközkezelő. (index.hu)



Tarlós: Rossz hírem van
az anarchistáknak...

Aluljáró- háború

■ SZÖVEG: BERTÓK T. LÁSZLÓ ■ KÉP: SOMFAI SÁNDOR

Olyan, hogy lakhatási jog valójában nem is létezik! Ez egy számomra értelmezhetetlen fogalom, egy ál-liberális ostobaság, demagóg és félrevezető. Persze, ők ez alatt azt értik, hogy jogot kell biztosítanunk arra, hogy akár a lépcsőházakban, kapualjakban berendezze bárki a lakását. Az a rossz hírem van az anarchistáknak, hogy ez soha nem lesz gyakorlat, akár én vagyok Budapest főpolgármestere, akár bárki más! – nyilatkozta lapunknak Tarlós István, Budapest főpolgármestere.

– Igaz az a megdöbbentő hír, miszerint Demszky Gábor főpolgármesterségének utolsó ciklusában 131 ember fagyott meg Budapest utcáin, míg tavaly mindössze egy hajléktalan? Ha igen, mi ennek a magyarázata?

– Ez egy kivételesen igaz internetes hír. Két évvel ezelőtt kezdtük el a „Fűtött Utca” programot, amelynek a célja kettős: egyrészt gondoskodni a hajléktalanokról, másrészt visszaadni a budapesti közterületeket a budapestieknek.

– **Miért? Most nem az övék?**

– Nem mert a közpénzből fenntartott közterületeknek nem az a funkciójuk, hogy valakik életvitelszerűen lakjanak bennük. Ez a jelenség a budapestiek döntő többségének jelentősen rontja az életminőségét.

– **Alighanem minden épeszű ember egyetért azzal, hogy aluljárókban, parkokban lakni nem normális dolog, viszont Szabó Máté ombudsman szerint ad-hoc módon, villámcsapásszerűen vezették be az aluljárókban alvás tilalmát meghatározó rendeletet. Ráadásul az alkotmánybírák is neki adtak igazat...**

– Nem csupán egy rendeletről van szó! Egy civil szakmai szervezetekkel közösen kidolgozott programról beszélünk, amit 2008-ban kezdtek előkészíteni, és amelynek 2010-ben, konkrét tervek alapján, lépésenként kezdtünk megvalósítani. Két év előkészület után nem tartom jogosnak, hogy „villám-szerűen bevezetett” rendeletről beszél Szabó Máté, hacsak nincsenek lassan becsapó villámok. Én inkább arra gyanakszom, hogy az ombudsman úr nem tájékozódott megfelelően, mielőtt az állásfoglalását nyilvánosságra hozta volna.

– **Ön erre reagálva meghívta, tartsanak közös szemlét az aluljárókban.**

– Hivatalosan nem hívtam, bár állok egy ilyen találkozó elé. Értesülesem szerint informális úton azóta tájékozódott, ha ő maga nem is ment le személyesen. Ezt sajnálom, mert amit ott láthatott volna két hete, az valószínűleg meggyőzte volna álláspontja tarthatatlanságáról. A teoretikus jogtudomány nem mindig találkozik az életszerűséggel.

– **Miről szól a „Fűtött Utca” program?**

– Egyrészt új, komfortos hajléktalanszállókat, egészségügyi központot létesítettünk. Ezekben nem csak élelmezzük a hajléktalanokat, nem csak orvosi ellátást kapnak, de a biztonságukról is gondoskodunk, ami a Demszky-érában sohasem történt meg. Másrészt a közszolgáltató cégeink jelenleg is mintegy ötszáz hajléktalannak adnak munkát, ami a társadalomba való visszavezetésük egyik fontos eszköze.

– Tehát arra már nem lehet hivatkozni, hogy nincs elég férőhely?

– Minden területen bővítettük a kapacitásokat, ehhez képest ez a demokratikusnak látszó, katedra mögül kinyilvánított óhaj azt eredményezte, hogy átmenetileg mégis visszaköltöztek az aluljárókba, pályaudvarokra.

– Úgy tudom, a főváros utcáin jelenleg felbukkanó hajléktalanok legalább harmada volt pszichiátriai beteg. Igaz ez?

– Az Országos Pszichiátriai Intézet, az OPNI bezárásával sikerült azokat a mentálisan beteg embereket is utcára küldeni, akiket addig orvosaik benn tartottak és szakszerűen kezeltek, elláttak. Az ilyen embereket legtöbbször már családjaik sem képesek befogadni, ezért az utcán kötöttek ki, és nem ritkán – mentális állapotukból következően – viselkedésükkel konfrontálódnak az egészséges emberekkel. Budapest ma az egyetlen európai főváros, ahol az ilyen típusú betegeket nem kezelik, ahol nem törődik velük tulajdonképpen a kutya se! De van egy másik probléma is! Egyáltalán nem tudni, voltaképpen ki minősül hajléktalannak! Szép számban találtunk olyan hajléktalan életmódot folytató személyt, akiknek Budapesten vagy máshol bejelentett lakásuk van. Nem értem mi alapján minősülnek ők hajléktalannak?

– Ehhez képest sokféle létszámadat kering a médiában...

– Ezek az adatok rendszerint hamisak, tudniillik lehetetlen megszámlálni őket. Óriási a fluktuáció, a számuk naponta változik, időszakosan vidékre költöznek, aztán vissza. Sokszor azt sem tudjuk, kik ők, mégis temérdek pénzt áldozunk a hajléktalan ellátásra. Emellett nem hiszem, hogy Budapestnek kötelessége volna a bárhonnan, bármikor a fővárosba feljövő hobóknak lakást adni, miközben itt évek óta keményen dolgozó emberek, családok hosszú sora vár önkormányzati bérlakásra.

– Gondolom, most a Budapest Mindenkié Mozgalom házfoglalási akciójára gondol.

– Az, hogy feltörték és lefoglaltak egy életveszélyesnek minősülő műemléképületet, rendőrségi hatáskörbe tartozó kérdés. Véleményem szerint ez egyfajta minősíthetetlen színvonalú, anarchista akció volt. Ezen az alapon ma-holnap az ön lakását is feltörhetik, beköltözhetnek, aztán felemelhetnek egy táblát, hogy lakhatási jogot követelnek. A Budapest Mindenkié Mozgalom azt próbálja erőltetni, hogy annak vizsgálata nélkül, hogy ki, mikor, hogyan került Budapestre, vagy milyen előzmények következtében lett hajléktalan, a főváros, vagy a kerületi önkormányzatok utaljanak ki számukra lakást. Ez örület, nincs rá más szó.

– A lakhatási jog valami új dolog? Van ilyen egyáltalán az Alaptörvényben?

– Olyan, hogy lakhatási jog valójában nem is létezik! Ez egy számomra értelmezhetetlen fogalom, egy ál-liberális ostobaság, demagóg és félrevezető. Hát ugyan ki tiltja meg

és kinek, hogy vegyen, vagy béreljen lakást? Magyarországon ezer évre visszamenőleg soha, senki nem vonta kétségbe bárkinek a lakhatási jogát. Persze ők ez alatt azt értik, hogy jogot kell biztosítani arra, hogy akár a lépcsőházakban, kapualjakban berendezze bárki a lakását. Az a rossz hírem van az anarchistáknak, hogy ez soha nem lesz gyakorlat, akár én vagyok Budapest főpolgármestere, akár bárki más!

– Más európai fővárosokban kötelees az önkormányzat ingyen lakást adni bárkinek, vagy megengedni, hogy aluljárókban lakjon?

– Még a liberális Hollandiában is elképzelhetetlen, hogy valaki a közterületeken lakjon. Nem szeretnék profán lenni, de ha szabad közterületen életvitelszerűen lakni, akkor ebből az is következik, hogy mindenkinek joga van az ugyan-csak közpénzből fenntartott ombudsmani iroda folyosóján berendezkedni és ott életvitelszerűen tartózkodni. Mert mi a különbség az aluljáró és a hivatali folyosó között, amikor mindkettőt az adófizetők pénzén tartjuk fenn? Talán végig kellene gondolni, hogy egy ilyen elhamarkodott állásfoglalással mekkora lavinát lehet elindítani.

– Az Alkotmánybíróság mégis egyetért az ombudsmannal...

– Nem tisztem jogértelmezési vitába bonyolódni alkotmánybírákkal sem. Én csak a döntés gyakorlati következményeiből tudok tanulságokat levonni. Nem gondolnám, hogy az emberi szabadságjogokat célszerű úgy értelmezni, hogy az a társadalom túlnyomó többsége alapvető jogainak sérelmével járjon. Lehet, hogy egy tankönyvben jogelméleti síkon ez a döntés igazolható, de az élet nem ezt mutatja. Ezért fordultunk a kerületi polgármesterek egyhangú döntése alapján az Országgyűléshez. Mindenki számára világos, hogy az Alkotmánybíróság döntése után az önkormányzatok nem tudják ellátni az önkormányzati törvényben rájuk rótt feladataikat.

– A hajléktalan ellátásra, vagy a közterületek működtetésére utal?

– Mindkettőre. A budapestiektől nem várható el, hogy csúcsidőben kerüljék az aluljárókba fekvő embereket és távolugró mutatványokat hajtsanak végre, melynek végén egy emberi ürülékbe sikerül landolniuk! E döntések ellenére folytatni akarjuk a „Fűtött Utca” programot, de a hajléktalanokkal kapcsolatos szabályok végleges és megnyugtató tisztázása immár túlmutat a főváros és a kerületek hatáskörén. Ezért dobtuk tovább a labdát.

– Akkor most hadd gurítsam én is tovább a beszélgetés labdáját! A vízművek sikeres visszavásárlása után melyik privatizált közműszolgáltató visszavételére lehet számítani?

– Ebben a ciklusban talán még az Fővárosi Csatornázási Művek visszaszerzéséről lehet szó, a Főgázéra csak a következő ciklusban lesz esély.

– Miért annyira fontos őket visszavenni a külföldi tulajdonosoktól?

– Ezek eladása önmagában hatalmas szakmai hiba volt. Azon a megdőlt liberális téveszmén alapult, mi szerint „az állam rossz tulajdonos”, ami nem feltétlenül igaz, főleg nem egy természetes monopólium esetén. Ráadásul a megkötött privatizációs szerződések teljesen kiszolgáltatott helyzetbe hozták a várost és lakóit. Hozzáteszem, a csatornázási művek vitathatatlannul jól, hozzáértő vezérigazgatóval működik,

akit valószínűleg mi sem cserélnénk le. A gond nem is a működéssel van, hanem azzal, hogy ha mindent hagynánk változatlanul, akkor a 25 éves koncesszió végéig még további 30 milliárd forint folyna ki a fővárosiak zsebéből.

– Menedzsmentdíj formájában külföldi bankszám-láakra?

– Ahogy eddig is, milliárdos tételekben, jogszerűen. A privatizációs szerződésekben azonban súlyos ár-érték aránytalanság fedezhető fel. Az FCSM egykori eladási ára, és az összeg, amennyiért ma visszavásárolhatnánk, gyakorlatilag köszönőviszonyban sincsenek egymással. Ordító aránytalanság van a kettő között.

– Ez nem meríti ki a hűtlen kezelés fogalmát?

– Azt nem az én feladatom vizsgálni, tudomásom szerint az ügyészség még mindig elemzi az FCSM privatizációs szerződését. A szerződésekbe foglalt abszurdítások világossá teszik, hogy tárgyaló asztalhoz kell ülnünk a külföldi partnerekkel, akik eddig korrekt hozzáállást tanúsítottak.

– És mi a helyzet a Főgázzal? Ott is van mibe fogódzkodni?

– Demszkyék olyan szerződést kötöttek, hogy az egykori gázgyár kármentesítését a város magára vállalta, ami a legjobb esetben is 4-5 milliárd forintot tesz ki. Olyan súlyos aránytalanságot mutat a vételárhoz képest, hogy a szerződések ezt érintő pontjait bíróságon fogjuk megtámadni.

– Ismét előkerült Pest megye központi régióból való kilépésének ötlete. Ez ügyben aláírást is gyűjtenek kistéleplési polgármesterek. Önnek mi erről a véleménye?

– Az, hogy Budapest termeli meg Magyarország GDP-jének 42 százalékát. Ezzel kapcsolatban van egy ajánlatom: kapja meg Budapest az itt keletkező szja-bevételt, és kapják meg a megyei települések is azt a jövedelemadókat, amit ők termelnek! Ez esetben részünkről nincs akadálya. Ennek hiányában viszont az a helyzet, hogy ez az ország fővárosa, ahol nem főtereket kell újraburkolni a polgármester megválasztása érdekében, hanem 30-50 éves tömegközlekedési járművek ezreit kell gyakorlatilag azonnal kicserélni, különben a fővárossal együtt az egész országban megáll a vérkeringés. El kell gondolkodni azon, hogy az arányok hogyan néznek ki. Elfogadom, a leválással a megyei kistéleplések pályázati esélyei javulnának, Budapest ellenben olyan kilátástalan helyzetbe kerülne amilyenbe nem hozható. Lassan ott tartunk, hogy ha egy ezerlelkes kistéleplés akar valamit, akarata simán felülírja egy 1,8 milliós főváros érdekeit. Én sosem voltam vidékellenes, de azért álljon már meg a menet! Ez mégiscsak a magyar főváros! És ha a hajléktalan-ellátásról kezdünk el beszélgetni, talán vegyük már figyelembe, hogy mire mekkora teher hárul! Miért is a fővárosnak kell ellátnia a részben vidékről feláramló hajléktalanokat? Miért is nekünk kell finanszírozni az agglomeráció által igénybe vett fővárosi szolgáltatások jó részét? Ki lehet ásni a csatabárdot, de akkor legyünk következetesek, és váljunk szét rendesen. Vigyék a gondokat is! ■

*Mutassa be Ön is települését!
Mutassa meg, amire büszke lehet!*

Önkormányzati image-filmek korrekt áron!

Divat látszani, fontos ismertté válni.
Segítünk győzni.

- Profi szakembergárda
- Határtalan kreativitás
- High-tech felszerelés

Új Levédia Médiaügynökség és Kiadó Kft.

2100 Gödöllő, Fácán sor 88.

telefon: (+36 30) 9227-292

ujlevedia@gmail.com



Ú J L E V É D I A

MINDEN, ami

betű



BÁRMI, ami

kép

Rövid hírek

HOSSZABBAN FOGADNAK AZ OKMÁNYIRODÁK



„Ügyfélbarát” nyitva tartással, február elejétől reggel 8-tól este 8-ig intézik az ügyeket az okmányirodák a megyeszékhelyeken. Ha nem is ilyen mértékben, de a kisebb járási központokban is bevezetik a meghosszabbított ügyfélfogadást. A fővárosban márciustól állnak át az új rendszerre. Év végére a tervek szerint mintegy kétezer hatósági ügyet lehet majd a háromszáz okmányirodában, az úgynevezett „kormányablakoknál” intézni.

TÖBBET KAP A FŐVÁROS A FORRÁSOKBÓL



A fővárosi önkormányzat javára, a kerületek rovására változott a „forrásmegosztás” keretében szétosztható bevételek aránya Budapesten. Míg korábban a főváros a közös bevételek 47 százalékát kapta, ez a hányad most 51 százalékra emelkedett – cserébe a főpolgármesteri hivatalnak 7,6 milliárd forintot (ilyen jellegű bevételeinek 8 százalékát) a BKV támogatására kell fordítania. Az önkormányzati feladatok állami átvételével a szét-

osztható pénzösszeg lényegesen kisebb lett, immár csak az iparűzési és az idegenforgalmi adók maradtak a településeknél.

VISSZAFIZETIK A POLGÁRMESTERI JUTALMAKAT

A miniszterelnök felszólítása szerint vissza kell fizetnie, vagy jótékonysági célra kell fordítania minden fideszes polgármesternek a decemberben felvett jutalmát. A Blikk által kirobbantott botrány szerint 114 polgármesternek vagy helyettesnek szavazott meg néhány százezer forinttól 2-3 millióig terjedő összeget az irányításuk alatt álló önkormányzat. Az érintettek közül hatan országgyűlési képviselők is. A kormányfő szerint a jelenlegi nehéz időszakban nem indokolt jutalmakat fizetni.

KANADAI-MISKOLCI ROMAHÁBORÚ



Tiltakozik a miskolci önkormányzat a kanadai állam által fizetett reklámkampány miatt, amely a városban elhelyezett óriásplakátokon tájékoztatná a romákat, hogy jelentősen szigorították a bevándorlási feltételeket. Miskolc polgármestere szerint a kampány hátrányos színben tünteti fel a várost, s kilátásba helyezte, hogy nem fogadja a visszatoloncoltakat. A kanadai nagykövet szerint azért választották a kampány helyszínéül a borsodi megyeszékhelyt, mert a menedékjogot kérők 90 százaléka ezt a várost nevezte meg korábbi lakóhelyeként.

VÁLLALKOZÁSI ZÓNÁK KELETEN

33 járásra terjesztik ki a keleti ország-részben kialakítandó szabad vállalkozási zónákat. A leginkább Szabolcs és Borsod térségeiben levő településeken két évig minden egyes új munkahely után 400 ezer forint támogatást kapnak a vállalkozások, majd a harmadik évben fele ekkora összeget. Czomba Sándor munkaügyi államtitkár szerint az eddigi foglalkoztatáspolitikai eszközök nem voltak alkalmasak a hátrányos térségek felzárkóztatására.

KÉTSZÁZMILLIÓÉRT ADJÁK A ZSOLNAYT



180 millió forintot fizet a Zsolnay Porcelánmanufaktúra Zrt. 75 százalékos részesedéséért a szíriai származású Bachar Najari, aki egyben további 500 millió forintos tőkeemelését vállal. A luxusórák forgalmazásával foglalkozó svájci-magyar állampolgár közösen kívánja értékesíteni alpesi óragyára, és a pécsi porcelángyár kínálatát. A kisebbségi tulajdonjog és egy aranyrészvény a pécsi önkormányzat kezében marad.

NÉHÁNYAN KIMARADTAK A KISTELEPÜLÉSI ADÓSSÁGÁTVÁLLALÁSBÓL

Az idei évre csúszott 32 kistélepülés adósságának kiváltása – 1710 falu tartozásának átvállalására ugyanakkor 74 milliárd forintot költött az állam. 14 önkormányzatnál – a korábbi ígéretekkel ellentétben – csak

részleges, 40 százalékos adósságátvállalásra kerül sor. Ezekon ugyanis olyan jövedelemtermelő beruházásokat hajtottak végre, amelyek nem szolgálják az önkormányzatok kötelező feladatainak átvállalását. Ezek jellemzően fürdő-beruházások, de köztük van például a naperőmű-parkot építő Újszilvás is.

ÖNKORMÁNYZAT A KOMÉTÁBAN ÉS A GYULAHÚSBAN



Sorra társulnak be a városi önkormányzatok a bajba jutott húsfeldolgozó cégekbe. A múlt héten Gyula városa 114 millió forintos tagi kölcsönt nyújtott a Gyulahúsnak a kolbászgyártás beindítására, Kaposvár pedig arról döntött, hogy kétmilliárd forint értékben vásárol tulajdonrészt a Kométában. December végén a Pápai Hús 1913 Kft-ben emelt tőkét a helyi önkormányzat.

VISSZAVÁSÁROLJÁK A MISKOLCI VÍZMŰVET IS

A pécsi és a budapesti után a miskolci vízművet (MIVIZ Zrt.) is visszavásárolta az illetékes önkormányzat. A városi holding az osztrák tulajdonosok 50 százalékos részesedését vásárolta fel. Az üzletrészt 2005-ben a szocialista városvezetés a leromlott vízvezetékrendszer felújítási forrásainak szükségessége hivatkozva adta el, noha a lakosság 85 százaléka ellenezte ezt a lépést.

BUSZJÁRATOK A BKV-TÓL A VOLÁNHOZ

Májustól kilenc agglomerációs település 35 autóbusszonalát veszi át a BKV-tól a Volánbusz. A váltást a nemzeti fejlesztési miniszter egy uniós rendeletre hivatkozva rendelte el, amely szerint a fővárosi közlekedési vállalat saját illetékességi területén

kívül nem végezhet közszolgáltatást. A vonalakat kiszolgáló 114 autóbussz beszerzésére a Volánbusz közbeszerzési eljárást hirdet – sajtóhírek szerint ezen magyar gyártók, a referencia-követelmények miatt nem indulhatnak majd.

DUPLÁZOTT A DEBRECEN AIRPORT

A tavalyelőtti 30 ezer főhöz képest 50 ezer utasra nőtt tavaly a Debrecen Airport forgalma 2012-ben. A növekedést alapvetően a WizzAir új, londoni járata hozza, amellyel a második félévben 26 ezren repültek. Mindezzel Debrecen megerősítette második helyét a magyar repülőterek forgalmi sorrendjében, a harmadik Sármellék egyelőre évi 20 ezer utazót fogad.

VISSZASZEREZNÉ SZÉKESFEHÉRVÁR A FŰTŐMŰVÉT



Székesfehérvár visszavásárolná a korábban privatizált, s most csődeljárás alatt álló városi fűtőmű 49 százalékos tulajdonrészt – s vele a menedzsment jogokat. A húszezer lakás melegéről gondoskodó közműcég tavaly nyáron vált fizetésektelenné, mivel magántulajdonosai túlzott hitelfelvételbe mentek bele. Az önkormányzat a visszavásárlási szándékot a biztonságos működtetéssel indokolja.

MARAD A HORTHY PARK GYÖMRŐN



Mivel csupán a lakosság 18 százaléka ment el szavazni, eredménytelen lett a Horthy park névváltoztatására kiírt gyömrői népszavazás. Az önkormányzat ezek után úgy döntött, hogy

távolmaradásával a lakosság túlnyomó része támogatta a Szabadság út egy parkos részéről elnevezett zöldfelület névmódosítását. A Horthy-tér javaslatát a Jobbik vetette fel, eredetileg a főtérre vonatkoztatva, a várost vezető Gyömrő 2000 civil egyesület azonban csak a park átnevezésébe egyezett bele.

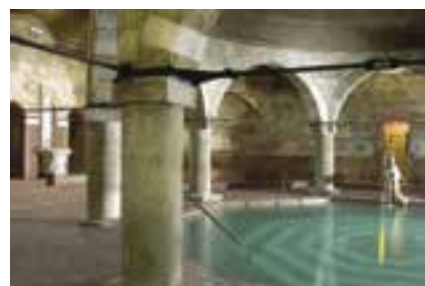
NEM FIZETIK TOVÁBB A BÍRSÁGOLÓ RENDŐRÖKET

Nem támogatja tovább a kistormási önkormányzat a faluban járőröző tolnai rendőrök benzinpénzét – eddig évi 500 ezer forinttal járultak hozzá a rendfenntartáshoz. A polgármester szerint a falu be van kamerázva, a közbiztonság kitűnő. A rendőrök ugyanakkor gyakran megbírságotlák a csengő vagy láthatósági mellény, esetleg személyi igazolvány nélkül bicikliző helybélieket.

REHABILITÁCIÓS FOGLALKOZTATÁS EGERBEN

Pályázaton elnyert 500 millió forinttal további egy évig tudja biztosítani az egrri Agria-Humán Kft. 450 csökkent munkaképességű ember foglalkoztatását. Az önkormányzati tulajdonú cég 1993 óta kínál nyomdai, varrodai, és papíruzemi munkát fogyatékkal élőknek.

TOVÁBB BŐVÜL A RUDAS



Egy év múlva újabb területekkel bővül a fővárosi Rudas fürdő. A Budapest Gyógyfürdői és Hévízei Zrt. ugyanis megkapta az államtól az ingatlan együttes déli szárnyát is, ahol korábban palackozóüzem működött. A részben a török hódoltság időszakában épített Rudas műemléki felújítása novemberben fejeződött be, a fürdő azóta is kiemelkedően magas, 70 százalékos kihasználtsággal működik. ■

Megújul a Vár

■ SZÖVEG: IMRE ANDREA



Alig több mint egy év alatt teljes egészében megújul a fővárosi Várkert Bazár. A 130 éves épület 1996 óta a világ száz legveszélyeztetettebb műemlékének listáján van. Most Ybl Miklós eredeti tervei szerint, 9 milliárd forintnyi uniós forrásból építik újjá.

Ódon falak hámló vakolattal, kitört, vagy újságpapírral beragasztott ablaküvegek, hulladékok és kacatok a kerítésen belül. Bár Buda gyöngyszeme lehetne, majdnem három évtizede, 1984-es bezárása óta folyamatosan pusztul a Várkert Bazár. Ybl Miklós neoreneszánsz mesterműve a budai Vár aljában méltó lezárása lehetne a Világörökség részét képező komplexumnak, ám turisták helyett legfeljebb csak a fővárosi vezetők élhetek át kínos pillanatotokat, ahogy újra és újra elvérezttek az épületegyüttes felújítását célzó tervek. A rendszerváltozás óta a felújításra sohasem volt meg sem a pénz, sem az igazi akarat...

BAZÁRBÓL MŰTERMEK

1874-ben lehet, hogy épp egy Nemzeti Hírlapot vagy egy Budapesti Lapot olvasott Reitter Ferenc a Duna parton, mikor szemei megpihentek a tájon. A Pest-Buda egyesítésének városrendezésében, és az Al-Duna szabályozásában is részt vevő mérnök először elképzelte, majd megrajzolta a várkertbe vezető lépcsőket és a hozzá tartozó épületeket. Ezek még csak vázlatok voltak, de ezekből a rajzokból kezdett el dolgozni Ybl Miklós. Tervei alapján épült meg 1875 és 1883 között neoreneszánsz stílusban a Várkert. Ybl Miklós először úgy képzelte, hogy csarnokszerű építményt tervez, ám később gazdasági okokból úgy döntött, hogy helyette bazársor lesz, üzletekkel.

A neoreneszánsz stílusban épített mestermű déli és északi végében lakóházakat is építettek. Bár a terv és a kivitelezés egyedülálló volt, a budai vár aljában mégsem működött úgy, ahogy azt elképzelték. A kevés látogató és a még kevesebb vásárló miatt a bazársor üzletei veszteségesek lettek, így kénytelenek voltak azokat műtermekké átalakítani. 1884-ben Stróbl Alajos volt az első szobrász, aki saját műtermet alakított ki az árkádsoron, őt még nyolcvan művésztársa követte. Rövid ideig a Nemzeti Múzeum Történelmi Képcsarnoka is helyet kapott az épület-

Várkert Bazár

soron. Az építmény északi részén pár évig a Budai Nőipari Tanműhely működött, ahol a női kézimunka egyes ágait oktatták, majd közel tíz évig női festőiskola volt.

A két világháború között az itt folyó művészeti életnek köszönhetően a Várkert Bazár sikeresen pezsdítette fel a budai korzó életét. De a II. világháborúval a polgári milió eltűnt, ráadásul súlyosan megrongálódott az építmény. Újjáépítését pedig nem tartotta fontosnak a tulajdonjogot megszerző fővárosi tanácsi vezetés.

Az épületegyüttes felújítására egészen 1960-ig kellett várni – ám az is csak egy részleges, takarékos, az eredeti stílustól elütő rekonstrukció volt. 1961-ben ugyanis itt nyílt meg a Budai Ifjúsági Park, ahol 1984-ig számtalan koncerten és zenei rendezvényen mulathatott az akkori ifjúság. Az alapvetően rockzenei programoknak az épület ismételt állagromlása vetett véget. 1980-ban egy Edda koncerten leszakadt a park bejáratához vezető lépcső kőfala. Bár korlátozott látogatószámmal az „ifipark” néhány évig még tovább működött, 1984-ben végleg bezárták, az épületegyütteshez tartozó lakásokat pedig kiürítették. Azóta az enyészet mardossa a falakat.

YBL TERVEI ALAPJÁN

Az 1990-es években számtalan terv született a Várkert Bazár helyreállításáról – ám végül egyikhez sem kezdtek hozzá. 1996-ban kormányhatározatot hoztak a Várbazár felújításáról, három év múlva egy újabbat – ez utóbbit már vállalkozói tőke bevonásával. A tulajdonos államot képviselő Budai Várgondnokság Kht. 2000-ben pályázatot hirdetett a felújításra. 2004-ben úgy tűnt, hogy sikerül jogerős építési engedélyt is kapni mindehhez, ám az érintett feleknek – a kezelő Várgondnokságnak, a hasznosítási jogot majdnem elnyerő Foundation Kft.-nek, a Kulturális Örökségvédelmi Hivatalnak, a Magyar Állam nevében a Nemzeti Vagyonkezelőnek és az I. kerületi önkormányzatnak – nem sikerült megegyeznie. A végleges hasznosítási szerződést nem kötötték meg, a magántőke bevonására tett kísérlet pedig eredménytelen lett. Így a Várkert Bazárral gyakorlatilag 2005 és 2011 között semmi sem történt. Természetesen azt mindenki tudta, hogy ez az állapot nem lehet végleges, hiszen a páratlan műemlék a Világöröksége része is. 2010-ben a kormány nemzetgazdaságilag is kiemeltté nyilvánította a beruházást, ami páratlan döntést jelentett.

– Célunk, hogy a Várkert Bazár ismét kulturális negyed legyen, amely Magyarország művészetét, elsősorban építészetét népszerűsítse – mondta a felújítási szerződés január végi aláírásakor Zumbok Ferenc, a rekonstrukciót két éve felügyelő kormánybiztos.

A modern épületrész főbejárata, és a rendezvénytér előcsarnokának meghatározó eleme lesz a pavilon eddigi földdel borított, íves hátfala. Egy Magyarországot bemutató kiállítás tekinthető majd meg a déli bérházban, ahol helyet kapnak még irodák, illetve az emeleten egy étterem. A testórpalotába magyar designgalériát és kiállítóteret, kortárs látványműhelyeket és előadótermet terveznek.

A tervekben az is szerepel, hogy eredeti szépségében élvezhető lesz a Sissi által egykor kedvelt sétány, lesz barokk, neobarokk és neoreneszánsz kert, valamint angol tájkert. A második világháború után lebontott mesterséges barlangot rekonstruálják, csakúgy mint a vízmedencét, amelyet Triton-szoborral díszítenek. Kulturális programoknak ad majd helyet az Öntőház udvar, és tervezik a rakpart alatt húzódó boltozatos ciszterna bemutatását is. A dunai látványtervben több új elem is megjelenik. A Dunaparti szintet a Budai Várral mozgólépcső is összeköti majd. A palota teraszának könnyebb megközelítését pedig lift segíti. A közzétett látványtervek a rondella körüli terasz és a Várkertészet helyreállításával is számolnak. S eredeti állapotukba varázsolják az Ybl-korabeli kerteket is, a Várlejtő ösvényeivel együtt.

VISSZA A VÁROS VÉRKERINGÉSÉBE

A turisztikai vonzerőhöz ugyanakkor ma már hozzátartoznak a színvonalas vendéglátóhelyek is – arról nem is beszélve, hogy ezek teszik igazán jövedelmezőbbé a kulturális zárandokhelyeket. A kiállítótermek mellett tehát éttermekben, kávézókban pihenhetnek meg a látogatók. S helyet kapnak látványműhelyek, előadótermek, és színvonalas magyar termékeket kínáló üzletek is.

A látogatottság fellendítése érdekében külön figyelmet kap a közlekedés is. A Várkert Bazár előtt új villamosmegálló létesít az önkormányzat, s a dunai kishajók is állomást kapnak az épületegyüttesnél. A Vár és az Ybl tér között látványos kapcsolatot teremtene a Cortina fal melletti sikló, amely a tervek szerint egy dunai komppal összehangolva valósíthatná meg a pesti rakpartról való könnyű elérhetőséget. A Várkert Bazárhoz egy háromszintes, 298 férőhelyes mélygarázs is épül.

Az összesen 8,5 milliárd forint értékű beruházást a tervek szerint 2014 tavaszára be is fejezik. Az előkészítő munkák már el is kezdődtek: folyamatosan távolítják el az omladozó, életveszélyes darabokat a beruházási területről, a Vízhordó lépcsőről és környékéről. A tervek alapján közel 8000 négyzetméternyi épület felújítását, 4867 négyzetméter nagyságú új épület felépítését, valamint 13 215 négyzetméter nagyságú kert és udvar ismételt kialakítását végzik el. ■

Pest megye a hatszázmilliárdjéért küzd

A nagy testvér árnyékában



■ SZÖVEG: BERTÓK T. LÁSZLÓ

Eddig kétszer kezdeményezték Pest megye önkormányzati vezetői a Központi Régió fővárosra és Pest Megyére történő szétbontását, ami mindkét esetben megfeneklett a főváros ellenállásán. Most, harmadszorra Lehota Vilmos, Gomba község polgármestere állt a kezdeményezés élére, de valószínűleg

elkésztett vele, így a megyének a 2014-2020-as időszakban még mindig a fővárossal közös régióban kell a kohéziós pénzekért ringbe szállnia. Ezzel számítások szerint több mint 500 milliárd forinttal kevesebb uniós pénz jut majd a megyei infrastruktúra fejlesztésére.

Gomba polgármestere egy január 16-i keltezésű kormányhatározaton lelkesült fel. E szerint Orbán Viktor miniszterelnök felkérte az érintett minisztereket a Közép-magyarországi régió kettéválasztásának vizsgálatára. A probléma csak az, hogy e vizsgálat határideje alig előzi meg a beosztási rendszer 2016-ban bekövetkező uniós felülvizsgálatát, holott a kezdeményezők szerint megvan a jogi alap arra, hogy a megye már 2015-től függetleníse magát a fővárostól. Valójában 2013. februárig lehetőség lett volna a területi beosztás egyszerű módosítására is, a változtatást csak be kellett volna jelenteni a közösségnek. Ez a vonat azonban szemlátomást elment.



Lehota Vilmos

A Központi Régiót annak idején nem kellő hozzáértéssel alakították ki az erre felkent politikusok. Van példa az unióban arra, hogy fővárosok az agglomerációjukkal együtt alkotnak régiót, mint ahogy az ellenkezőjére is. Ahol a nagyváros és a környezete között nem számottevő a fejlettségbeli különbség, ott a közösködésnek van értelme. A Központi Régió esetében azonban mást mutatnak a számok. A magyar GDP 42 százalékát megtermelő Budapesten az egy főre jutó nemzeti össztermék az uniós átlag 146 százaléka, és az ország gazdaságának stagnáló állapota ellenére folyamatosan növekszik. Pest megye GDP-je ezzel szemben az uniós átlag mindössze 56 százalékát teszi ki, ráadásul csökkenő tendencia mellett (2008–2010 között a Pest megyei GDP 12 százalékkal esett vissza).

Miután a magyar főváros jócskán feljavítja a Központi régió egészségének statisztikai átlagát, ezért a következő 2014–2020-as programozási időszakban az általa elérhető pénzügyi források alig mintegy 100-120 milliárd forintot fognak kitenni. Ráadásul a megyei települések előjárói közt az a tapasztalatokon alapuló vélekedés, hogy a főváros lobbierojénél fogva még ezt a kicsi támogatási összeget is rendre „lenyúlja”.

Budapest érdeke természetesen tökéletesen ellentétes a megyéével, hiszen tény, hogy a 2007-2013-as időszakban jóval több forráshoz jutott annál, mintha önállóan szerepelt volna. A megyeiek szerint azonban a következő időszakban már más lenne a helyzet. Szerintük ha Pest megye önálló NUTS 2 régiót alkotna, elszakadva Budapesttől, akkor a főváros által elnyerhető támogatás nem csökkenne, miközben a megye – jelen állapota alapján csillagászatnak tűnő – 600-650 milliárd forint támogatást fordíthatna többek között siralmas infrastruktúrájának fejlesztésére. A megyei utak átlagéletkora ugyanis közel 40 év, és nem csak felújításukra, de karbantartásukra sincs keret. Mint ahogy megyei sérelem az is, hogy indokolatlanul hátrányos megkülönböztetésben részesülnek a megyei kisvállalkozások, amikor a központi régiós székhelyű vállalkozásokat rendre kizárják

a fejlesztési pályázatokból tekintet nélkül arra, hogy a fővárosban, vagy a régió egy elmaradott térségében vannak-e.

A megyeiek kalkulációjával Tarlós István főpolgármester érthető okból nem ért egyet (lásd.: interjúkat), elődjéhez hasonlóan az egyben maradás mellett érvel. Álláspontja igazolható, hiszen a főváros korábbi városvezetéstől örökölt belső adóssága oly' mértékű (gondoljunk csak a tömegközlekedés állapotára), hogy uniós, vagy más külső forrás nélkül képtelen lenne a kritikus helyzeteken úrrá lenni, tehát minden pénzre szüksége van.

Az érdekek egymásnak feszülése és a tét nagysága kemény csaták, lobbizások és nyomásgyakorlatok eljövételét sejteti. A frontvonalak kezdenek körvonalazódni.

Lehota Vilmos gombai polgármester felhívására 102 megyei polgármester látta el kézjegyével a kormánynak küldött, szétválást kezdeményező levelet.

A legnagyobb önkormányzati tömörülés, a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ) elnöksége is határozatban mondta ki: támogatja Gomba Község Önkormányzatának kezdeményezését arra vonatkozóan,



A fóti művelődési ház Pest megyében – nem jut pénz a felújítására

hogy a jelenlegi Közép-magyarországi Régió az Európai Unió 2014–2020 közötti programozási időszakában két NUTS 2 szintű területi egységet alkosson: Budapestet és Pest megyét.

A másik jelentős önkormányzati lobbiszervezet, a Magyar Önkormányzatok Szövetsége (MÖSZ) vezetője, Gémesi György gödöllői polgármester neve is a kezdeményezést támogató 102 megyei előjáró között szerepel. Mint kérdésünkre elmondta, ő az előző két alkalommal is síkra szállt a szétválás mellett, de ezúttal – noha mellé állt –, megkésettnek tartja a kezdeményezést. Szerinte annak eldöntése, hogy egyben maradjon, vagy különváljon-e a központi régió, elsősorban nem Brüsszelre tartozó kérdés, sokkal inkább az itthoni erőviszonyok, belső harcok kimenetelének függvénye, miként korábban is volt. E téren Budapest nagyon erős ellenfél. Ha minden változatlan marad, a megye jóval többet veszít, mint amennyit Budapest nyer e „kényszerházasságon”. ■

Temesvártól Paksigig

A magyar áramszolgáltatás történeti áttekintése

Az energiaellátás kulcsfontosságú tényező Európa és Magyarország versenyképességének, gazdasági fejlődésének fenntartásában. Az energia a modern gazdaságok számára nélkülözhetetlen erőforrás, életünk minden területén szükségünk van rá. Kiemelkedően fontos a villamosenergia-szektor, mert az energia ezen formája mindenkit érint, a villamosenergia-ellátás az életminőség fenntartása szempontjából nélkülözhetetlen feltétellé vált. Cikkünkben a magyar villamosenergia-rendszer történetét tekintjük át röviden.

A magyar villamosenergia-szolgáltatás csaknem 130 éves történetre tekint vissza, amelyet jellemzően négy nagyobb szakaszra szokás osztani.

A KEZDETEK (1884–1945)

A magyar villamosítás története 1884-ben indult, amikor – mindössze két évvel a világon először üzembe helyezett londoni és New York-i erőművek után – Temesváron beindították az Osztrák-Magyar Monarchia területén az első erőművet. 1888-ban Mátészalkán egy malomtulajdonos üzemi villanytelepéből lakóházáig vezette a villanyt, és a vezeték mentén az utcákat is kivilágította. A villamo-

sítás rohamosan terjedt, a főváros villamosítására 1893-ban került sor, a következő években már minden nagyobb vidéki városban működött villanytelep.

A villamosenergia-felhasználás gyors ütemben bővült, 1900-ig mintegy 40 villamos erőmű létesült. Az erőművek többsége szénrel működött, de számos vízerőmű is épült. A települések saját villamos műveket tartottak fenn, az egyéb erőművek és elosztó vállalatok magántulajdonban voltak. Az erőművek önállóan táplálták saját fogyasztóikat, összekötésüket a technikai különbségek kizárták – ám ezt a földrajzi távolságok sem tették lehetővé.

Az 1930-as évek elején a főváros ellátásának érdekében jelentős erőművi fejlesztéseket végeztek. Ezzel párhuzamosan új hálózat is épült, 1938-ra kialakult a későbbi országos hálózat magja. A 30-as évek elején az egységes jogi szabályozást a villamosenergia-törvény a műszaki biztonsági szabályzat elfogadása vezette be. A 2. világháború végére a villamosenergia-fogyasztás mélypontra zuhant. A háborús események miatt megrongálódott infrastruktúrát gyorsan kijavították, a nagyobb közcélú erőműveket államosították. A szénbányák helyreállítása, termelésük növelése biztosította a tüzelőanyag-ellátást.

AZ ORSZÁGOS RENDSZER KIÉPÍTÉSE (1945–1990)

A 2. világháborút követően szükségessé vált az ország különböző részein elszigetelten üzemelő erőművek együttműködésének megvalósítása. Első lépésként az 1948-ban végrehajtott államosítás az Állami Villamossági Rt. (ÁVIRT) központi irányítása alá vonta az ország összes fontosabb villamosenergia-termelő és szolgáltató vállalatát. Az ÁVIRT dolgozta ki az ország villamosításának első fejlesztési tervét az országos hálózat kialakítására, elsősorban a nagyarányú iparfejlesztés érdekében. 1949-ben az erőművek központi irányító szervének, az Erőművek Ipari Központjának létrejöttével megszületett a magyar



villamosenergia-rendszer. 1951-ben létrejött a hat, ma is működő regionális áramszolgáltató.

Az iparosítás éveiben igen nagy erőfeszítést igényelt a növekvő áramigények kielégítése. Mivel ezek gyorsabban növekedtek, mint az erőművi kapacitás, rendszeressé váltak a fogyasztói korlátozások is. Az egyensúlyt új erőművek létesítésével, és új nemzetközi összeköttetéseken keresztül, importtal javították. 1962-ben elfogadták a villamosenergia-rendszer tervgazdasági szabályozására a villamos energia törvényt, 1963-ban létrejött a Magyar Villamos Művek Tröszt (MVMT), amely átvette az összes villamosenergia-ipari társaságot. Az MVMT feladata a teljes magyar villamosenergia-rendszer műszaki-gazdasági irányítása volt.

Az ország villamosítása 1963-ban fejeződött be, az utolsóként villamosított község Aporliget volt, közel az elsőként villamosított Mátészalkához. A rendszerváltásig tartó további időszakot is az igények gyors növekedése jellemezte. Ezt új nagyerőművek létesítésével, nemzetközi összeköttetések fejlesztésével fedezték. A kezdetben szénre alapozott áramtermelést később szénhidrogén-bázisú erőmű-létesítése követte. 1962-ben alakult meg a KGST-országok Villamosenergia-rendszereinek Egyesülése, prágai központtal. A korábban szovjet és jugoszláv relációkban épült rendszerek összekötése után 1968-ban a magyar és az európai villamosenergia-rendszer együttműködéshez (UCTE) tartozó osztrák hálózat között is sikerült kapcsolatot létesíteni. 1988-ban a magyar rendszer csúcsterhelésének közel harmadát fedezte szovjet import. A Paksi Atomerőmű létesítésére 1966-ban írták alá a magyar-szovjet megállapodást, az egyes blokkok 1982-1987 között léptek üzembe.

RENDSZERVÁLTÁS, PRIVATIZÁCIÓ, ÁTALAKULÁS (1991–2000)

Az MVMT-t 1992-ben részvénytársaságokra bontották szét. A rendszerváltás a villamosenergia-igények jelentős csökkenésével is együtt járt, importunk a töredékére esett. A szénbányákat 1993 végéig integrált bánya-erőmű vertikumokba szervezték át. Az 1990-es évek elején a hazai energiapolitika – az ellátásbiztonság fenntartása mellett – a legkisebb költség elvének érvényesítésére, magántőke bevonásával új kapacitások létesítésére, meglévő erőművek környezetvédelmi felújítására, az energetikai infrastruktúra fenntartására törekedett. A piaci szabá-

lyozás megteremtését szolgálta az 1994-ben elfogadott új Villamos Energia Törvény, amely az engedélyezési, árszabályozási feladatokra létrehozta a Magyar Energia Hivatalt. A tulajdonosi struktúrában, a társaságok közötti kereskedelmi kapcsolatokban lényeges változást eredményezett az 1995 végén végrehajtott privatizáció.

A KGST villamosenergia-ipari együttműködés ellehetetlenülését követően Lengyelország, Csehország, Szlovákia, Magyarország az együttes UCTE csatlakozásra létrehozott CENTREL szervezet keretében működtek együtt. Az időszak végére, több éves sikeres együttműködést követően az UCTE rendes tagjává váltunk, így a CENTREL együttműködés meg is szűnt.

EU CSATLAKOZÁS, VILLOMSENERGIA-PIACI LIBERALIZÁCIÓ (2000–)

A villamosenergia-rendszer működésében újabb lényeges változást az EU csatlakozáshoz szükséges felkészülés, a villamosenergia-piac liberalizálásának előkészítése jelentette. A mielőbbi hazai liberalizáció érdekében 2001 végén új villamos energia törvényt fogadtak el, amely kettős – liberalizált és közüzemi – piac szabályozásával lehetővé tette a részleges piacnyitást. A tényleges piacnyitásra 2003. januárban került sor. Megszűnt az állami nagykereskedő export-import monopóliuma. A 2004. május 1-jei EU csatlakozással a piacnyitás felgyorsult, újabb fogyasztói kör számára nyílt meg a versenypiaci beszerzés lehetősége. A fogyasztók további piacra lépését a kedvező import villamos energia beszerzési lehetőségek is elősegítették. A 2007-ben elfogadott új villamosenergia-törvény alapján a teljes piacnyitásra 2008. január 1-jén került sor, így valamennyi – ipari és háztartási – fogyasztó szabadon választhatja meg energiakereskedőjét. Az évtized elején hozott döntések alapján megtörtént a Paksi Atomerőmű blokkjainak teljesítmény-növelése, megkezdődött az üzemidő-hosszabbítás előkészítése, amellyel az erőmű működési időtartama további 20 évvel növekedne. A gazdasági válság hatására a visszaeső villamosenergia-igények a megkezdett erőművi befektetéseket ugyanakkor versenyképtelenné tették, azok nagy része leállításra került. Az EU csatlakozást követően újabb nemzetközi összeköttetések létesültek, magyar-román, magyar-osztrák és magyar-horvát viszonylatokban, javítva a villamosenergia-kereskedelem lehetőségeit és a hazai fogyasztók ellátásbiztonságát. ■ (X)



Felhagyott szántó föld

mint az emberektől védendő „természeti érték”

Liliomkert harca a bürokráciával



■ SZÖVEG ÉS KÉP: BERTÓK T. LÁSZLÓ

Közismert tény, hogy ha Magyarországon valaki építkezésre, vagy vállalkozásra adja a fejét, akkor azzal egyidejűleg belépőjegyet vált az ideg-szanatóriumba, vagy legalábbis az ősz hajszálak társaságába. Az őrjítő nehézségek legtöbbjét az értelmetlen, mindent átszövő bürokratizmus okozza, ami ellenséges légkört teremtve akadályoz minden alkotó folyamatot. E kis magyar abszurdra szolgál példával alábbi írásunk.

A mesés Balaton-felvidék Káli medencéjében, épp a Badacsony hegy északi lejtőinek alján fekszik Káptalantóti, a maga terméskő-kerítéses szép utcáival, utcára mosolygó régi házaival. Itt vívja Dávidként harcát a hivatali Góliáttal Harmathy Ildikó biológus, elkötelezett környezetvédő és termelői piac tulajdonos.

Liliomkert piac. A környéken akárhány embertől kértünk útbaigazítást, mindenki pontosan tudta, merre keressük. E piac fogalommá vált. Nyaranta van úgy, hogy napi tizenkétezer látogató is megfordul Káptalantótiban, ahol igazi „hungarikumot” talál, ha nem is a szó hivatalos értelmében. E különlegesség egy termelői piac, ahol fő szabály, hogy kereskedőkön kívül mindenki jöhet, akinek minőségi, saját készítésű portékája van. Vannak itt különleges kecske- juh- és tehéntejből készült fűszeres sajtokat, ridegtartású mangalicából készült illatos hússárukat kínálók. Vannak a svájciakat irigységre készítő



Harmathy Ildikó: Tessék szíves lenni a szabályozást az élethez igazítani, és ne fordítva!

kézműves csokoládékat, aszalt gyümölcsöket és elképesztően érdekes ízvilágú müzliket gyártók, vannak faszobrokat faragók sőt, van festőművész, aki művészetével mellett ritka fafélékből esztergál borosdugókat és egyéb igényes használati tárgyakat. Továbbá vannak méhészek, akik olyan különlegességekkel állnak ki, amiről a hamisított mézre szocializált átlag magyar álmodni se képes. Nem véletlenül népszerű a piac, amely emellett megélhetést ad a környék több száz családjának.

A piac kialakulása 1997-re nyúlik vissza. Harmathy Ildikó biológust, az ökológiai gazdálkodás hívét nagyon zavarta a megműveletlen kiskertek, a felszámolt háztáji gazdaságok, a parlagon heverő földek látványa szűkebb hazájában, miközben ennek épp ellenkezőjét látta Európa boldogabb felén, Provence-ban és Toscana-ban.

Úgy érezte, abszurdum, hogy a virágzó mezőgazdaságra termelt Kárpát-medencében a mezőgazdaság, az élelmiszertermelés megszűnjön! Tájékozódott szűkebb környezetében, és kiderült, hogy nem szűnt meg, legfeljebb csipkerózsika-álmát alussza. Megdöbbenve látta, hogy ki ezt készíti, ki azt és a hagyományos piacokon próbálja árulni, vetélkedve a kereskedelmi gagyival, az olcsó külföldi dömpingáruval.

Volt egy telke Káptalantótiban. Egy néhai szántó, amelyet már régen, legalább három évtizede nem műveltek, egy része be is erdősödött. Feladott egy hirdetést a tapolcai újságban, hogy termelői piac nyílik, várja az ide való őstermelőket, miközben elindította a hivatali eljárást, hogy minden legális legyen. Óriási érdeklődés volt már az első napon, több tucat környékbeli kézműves hozta el portékáját, és vevők is érkeztek kellő számmal, helyiek és turisták egyaránt. Pedig még csak egyszerű kis asztalkákon kínálták az igényes árut, de talán épp ez adta a báját az alulról jövő kezdeményezésnek. Ez nem vállalkozás, ez ügy volt a kezdeményező számára. A hétvégi piacok híre hamar szétröppent, a népszerűsége feltartóztatlanul fokozódott, hiszen a környéken egyáltalán nem, az országban is csak egy-két helyen működött hasonló termelői piac.

PIACTÖRVÉNNYEL HADAKOZVA – ELSŐ STÁCIÓ

Odáig simán ment az engedélyeztetés, hogy 2007-ben a területet átminősítette a helyi önkormányzat szántóról kereskedelmi hasznosításúvá. Csakhogy a hatóság először azt írta elő, hogy az érvényes piactörvény szerint betonoz-

za le az egész telket, kerítse be, majd építsen téglalapú területet a mellékhelyiségek számára. Ez a vélhetően a Lehel Piac típusú városi nagy intézményekre szabott törvény nem is ismert el olyanokat, mint a Káptalantóti termelői piac. A Liliomkert heti 3 órás nyitva tartásához ugyan miért nem elég a Toi-toi vécé, amikor ez megfelel a több százezer embert mozgó Sziget fesztiválon? – tette fel a kérdést Harmathy Ildikó nem csak a hivatalnak, de politikusoknak is. Hadakozni kezdett – másokkal közösen – a piactörvény lehetetlensége ellen, és csodák csodájára 2009-re a hatalom végre lépett: törvénymódosítással elismertette a termelői piacot, mint műfajt. Nem sokkal később megnyílt a tihanyi és a többi hasonló piac is.

SZÉP TERVEK – MÁSODIK STÁCIÓ

A piacalapító mert nagyot álmodni. Egy pihenőpark, egy kulturális programokat nyújtó, a termelők portékáit kínáló kávéház, ízléses, egységes pavilonok sora lebegett a szeme előtt, hiszen nincs a Káli-medencében egyetlen hasonló kínáló hely sem. Amikor beadta az építési tervet, ekkor derült ki, hogy egy évvel korábban a helyi önkormányzat visszavonta a rendezési terv külterületekre vonatkozó részét, úgyhogy a telke ismét szántó a földhivatali papírokon. Talán furcsának tűnik, hogy erről nem értesítette senki az érintett földtulajdonosokat, pedig jogszerű. A kitűnő jogszabály szerint ilyen esetben a tulajdonosnak kell érdeklődnie. De vajon életszerű az, hogy az ember l'art pour l'art érdeklődik valami felől, amiről nincs is tudomása, nem is feltételezi, hogy megtörténik?

Adott volt a kérdés, hogy ugyan miért kellett visszaminősíteni a beerdősült egykori szántót szántóvá? Kiderült, hogy megjelent időközben a Balaton-törvény, és valaki azt mondta, hogy az átminősítések ellentétesek annak betűjével és szellemével, így az önkormányzat minden mérlegelés nélkül az összes korábbi külterületekre vonatkozó rendelkezését hatályon kívül helyezte. Persze tehettek volna kivételt az akkor már több mint egy éve működő piac telkét illetően, de nem tettek.

Ez az önkormányzati hozzáállás azt eredményezte, hogy az átfogó ingatlanfejlesztési koncepciót, melynek eredményeként egy kulturált termelői piac jöhetett volna létre, nem fogadta be az építésügyi hatóság, tekintve, hogy ez a beerdősült földdarab papíron szántó.

TÖBBMILLIÓS BÍRSÁG – HARMADIK STÁCIÓ

Az élet, persze ment tovább és felmerült a jogos igény arra, hogy kis fedett pavilonokat hozzanak létre, hogy nyáron ne süsse a nap közvetlenül az árut és az árust és esőben se ázzon el minden. Miután nem lehetett az eredeti tervek szerint egységes arculatban megoldani a pavilonok építését, így mindenki megcsinált magának egyet, olyant, amilyen sikerült. A kisse-kusza útvonalon sorakozó „eklektikus” stílusú bodegák talán egyetlen közös nevezője, hogy mind fából készült. E spontán fejlődés persze emeli a piac vadromantikus imázsát, de a szakhatósági közegek szemében ha nem úgy néz ki egy piac, mint egy római légió párhuzamos utcákra tagolt tábora, akkor az nem jó. Jött is a felszólítás: zárja be, bontsa le! Azóta jönnek a bírságok is hol az építésügytől, hol a földhivatal-



tól, hol másoktól. Legutóbb a Közép-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Felügyelet székesfehérvári hatósági illetékesei róttak ki 3,75 millió forint bírságot „természetrombolás” címen. Mert egy befásult néhai szántó maga a „természet”, amelyet meg kell védeni néhány fedett asztal mögött sajtot és mézet árusító helybelitől!

BŰNVÁDI ELJÁRÁS – NEGYEDIK STÁCIÓ

Lassanként nem csak a hivatalos hangneme lett olyan, mintha köztörvényes bűnözők lennének a címzettek. Bűnvádi eljárást is indítottak Harmathy Ildikó, mint természetkárosító ellen. A rendőrség átadta az ügyet az ügyészségnek, majd mikor az ügyészség rájött, hogy nincs megalapozva a vád, visszadobta a rendőrségnek. E bűnvádi eljárás alapja a Balaton-felvidéki Nemzeti Park szakvéleménye, melyben a fő vádpont a következő: rendetlenül elhelyezett faépítmények vannak a telken, és a sok parkoló autóból vélhetően olajszenyezés kerül a szántóra.

A megvádolt, bírságokkal és fenyegető hatósági levelekkel bombázott biológusnőt azonban nem abból a fából faragták, amelyek az első szélben eldőlt. Megkérdezésünkre is annak a nézetének adott hangot, miszerint: Tessék szíves lenni a szabályozást az élethez igazítani, és ne fordítva!

Kézbe vette a Természetvédelmi törvényt, amely alapján vádolják. Már a törvény alapelveinél kiderült: a természetvédelem fogalmának gyökeres félreértelmezése folyik a magyar jogalkotásban. Az a baj – mint mondja – hogy a jogtudomány akar a természetvédelemről törvényt fabrikálni, amikor minden hozzáértő számára világos, hogy a természet törvényei jogszabályokkal nem formálhatók. Nem az a természetvédelem, hogy fűre lépni tilos, hiszen minden élőlény, így az ember is a természet része! Az ember érdekében kell, védjük a természetet, az emberért, és nem az ember ellen! Az őstermelő az, aki a legkevésbé rongálja a természetet. Helyben, manufaktúris módszerrel minőségi, egészséges, adalékmentes élelmiszert, kézműves tárgyakat állít elő, és azt helyben értékesíti. Ennél ökológikusabb termelés és kereskedelem nem létezik. Miközben a multinacionális bevásárlóközpontokat minden további nélkül engedélyezik, addig a magyar őstermelők piaca elé minden elképzelhető módon akadályokat görgetnek.

ŐSTERMELŐ LEHETŐLEG NE IS LÉTEZZEN – ÖTÖDIK STÁCIÓ

A magyar abszurdítások sorát növeli, hogy a hatályos jogszabályok minden eszközzel akadályozzák, hogy a kistermelők előrébb jussanak.

Az egyik sajtőkészítő házaspár 90 juh tejét dolgozza fel. Szeretne sajtüzemet, de közismert, hogy csak 3-4 hónapig tejel a birka. Viszont van a közelükben egy tehenészet, amely a felvásárlónak adja el a tejet, ezért a fennmaradó időben tehéntejből készülne a sajt. Mindenki jobban járna, termelő és fogyasztó egyaránt: a tehenészet többet kapna a tejért, a tej kiváló minősége nem veszne el a nagyüzemi feldolgozás minden tejet egybe öntő, majd a biológiai értékeket likvidáló süllyesztőjében, és a sajtüzem kihasználtságát növelné, a fajlagos előállítási költségeket csökkentené. Csak épp nem engedi a jogszabály. Csak akkor gyárthat kistermelőként sajtot, ha maga tenyészt a juhok mellett a tehenet is. Egyszerűen elképesztő!

Ennek kivédésére Harmathy Ildikó azt találta ki, hogy szövetkezetet alapít a kis- és őstermelőkkel. Mindenki tag akar lenni, de nem tudja létrehozni, mert a szövetkezeti törvény megakadályozza. Az érvényes jogszabály értelmében szövetkezet termőföldet nem vásárolhat, miközben akár nagytőkés Kft-k beléphetnek szövetkezetekbe saját földjeikkel.

KEREKASZTAL – HATODIK STÁCIÓ

Volt egy minisztériumi egyeztetés, majd sajtónyilatkozat. Az államtitkár elmondta, hogy a jelenlegi kormány gazdaságpolitikai céljaival teljesen szinkronban van a Liliomkert termelői piac koncepciója. Ennek nyomán jött létre a kerekasztal, amely köré leültek a hatóságok is.

Ez, persze semmit sem változtatott a tényeken, a hatósági eljárások tovább folynak a piacbezárás érdekében. A következő állomás az lesz, hogy elárverezik a földet, mert a biológusnő nem fizette be a hárommillió bírságot és nem állította helyre a „szántóföldet”, ami harminc éve amúgy erdő. Vagyis a természetvédelem nevében ki kellene vágatnia a fákat. Ez is a magyar abszurd része.

A természetvédelmi törvény értelmezésével kapcsolatban írt a minisztériumnak egy tanulmányt, amelyben kimutatta, hogy 1996-ban, született jogszabály alapelvét a hatalom a mai napig nem tartja be. Az, hogy egy rég nem szántott szántót természetvédelmi értéként értelmeznek az ember valóságos érdekei ellenében, ebből a félreértelmezésből fakad. Ma úgy áll a helyzet, hogy a három hektár néhai szántó „érdekvédelme” megelőzi kétszáz család megélhetésének érdekeit. Persze az is lehet, hogy egész más van a háttérben, és a hatóságok viselkedése mögött egyéb partikuláris érdekek állnak. Ismerve a magyar viszonyokat, ez abszolút életszerű volna. Ez azonban már egy másik cikk témája volna. ■

A „barna arany” nyomában

A lakosságnak áldás, a levegőminőségnek átok a lignit

■ SZÖVEG: SZÉNÁSI JÓZSEF

Gyöngyös szomszédságában, a Mátra alján az alig több mint ezerfős települést, Visontát már messziről megismerni. A hármaskőútról jól láthatóan két, tekintélyt parancsoló hűtőtorony pöfékel méltóságteljesen. A Mátrai erőmű kürtői ezek. A felszín alól közvetlenül kibányászott lignitet használják itt villamos energiatermelésre. S itt lehet beszerezni a lignitet, ami az elmúlt években a szegényebb háztartások egyik legfontosabb tüzelőanyaga lett.

Az erőmű közelében egy helybélitől kérünk útbaigazítást. Rögtön kiderül, hogy keresve sem találhattunk volna illetékesebbet. Sándor bácsi innen ment nyugdíjba, s amint megtudja, hogy a lignit után érdeklődünk, rögtön beszédessé válik.



Bóna Róbert

– Hála Istennek, hogy itt van ez az erőmű, és hogy van ez a lignit. Tudja ez egy jó minőségű szén, olcsó, és ha nem lenne, nem tudnánk mivel fűteni. A gázt nem tudjuk kifizetni ez pedig elérhető áron van. Mi csak barna aranyának hívjuk, mert nekünk itt a településen ez aranyat ér.

Az erőmű irodaházában a bányagazgató Bóna Róbert vár. Történelmi áttekintéséből megtudjuk, hogy a mélyművelésű bányászat Mátra alján

az 1800-as évek végén kezdődött, s tartott az 1970-es évek végéig. Az ipari fejlődéssel ugyanakkor teret hódított a gazdaságosabb külszíni bányászat, és ennek keretében nyitották meg 1964-ben Visontán a bányüzemet.

– A lignit a barnakőszénhez tartozik, fiatal üledékű szén, ami körülbelül ötmillió éves. Fűtőértéke viszonylag alacsony, ugyanakkor elég széles skálán mozog – 4 ezer KJ-tól egészen a 10 ezer KJ/kg-ig terjed.

A kutatási adatok szerint 400 millió tonna lignit található a térségben. A jelenlegi kitermelési szint alapján ez azt jelenti, hogy 100 évre elegendő tüzelőanyag van a föld mélyében. A lignitmező a Mátra, Bükk hegységek



Több kilométeres szállítószalagon utazzatják a lignitet



lábától szinte egészen Miskolcig húzódik. Egyébként a Mátrai Erőmű másik bányájában, Bükkábrányban is hasonló mennyiségű tüzelőanyag áll rendelkezésre. Bóna Róbert hangsúlyozza: az erőmű a legsikeresebb cégek közé tartozik. A hazai villamos energiatermelésben a második helyet foglalja el Paks után, s 2100 dolgozónak, a beszállítókon keresztül pedig mintegy ötezer családnak ad megélhetést.

De nem csak ez az ötezer ember az, akinek az életére jótékony hatással van a lignitbánya. Hiszen a „barna arany” számtalan ember életét könnyíti meg azzal, hogy lignittel fűtheti otthonát. Sokan emlékezhetnek még a hetvenes-nyolcvanas évekre, amikor a fűtőolaj gyorsan teret hódított a háztartásokban, ám az árrobbanás után el is tűntek az olajkályhák a lakásokból. Ma pedig a földgázzal éljük meg ugyanezt. Az egykor olcsó, támogatott gázfűtés egyre többek számára válik nehezen megfizethetővé. Új, olcsóbb fűtőanyagot keresnek az emberek.

– A térségben régen is tüzeltek lignittel, bár akkor a lakossági értékesítések alacsonyok voltak. A minőség sem volt nagyon jó, hiszen a bánya szélére kocsikkal kihordott szenet rakták az autókra. 2009-től azonban, érzelve az egyre nagyobb keresletet, kiépítettünk egy kulturált lakossági kiszolgáló rendszert. Amely minőségében is jobb fajta leválasztást végez a kitermelt lignitből.

Valóban: az erőmű környéki településeken mindenhol füstölnek a kémények. A tüzépek kerítésein pedig felirat jelzi, hogy lignitet forgalmaznak. Ahogy a bányagazgató számol: három évvel ezelőtt évi ötezer tonna lignitet adtak el, 2012-ben ugyanakkor már 300 ezer tonnát értékesítettek a lakosoknak. Hogy a többszörösre növekedett kereslet kezelhető legyen, kiépítettek egy bizományos rendszert, amelyben az erőművel szerződött vállalkozók meghatározott áron értékesíthetik a lignitet. Ezzel a rendszerrel szinte az egész országba eljut a visontai, bükkábrányi tüzelő. A környéken lakók természetesen továbbra is vásárolhatnak közvetlenül a bányaiüzemtől.

– Volt olyan, hogy öt-hatszáz méteres teherautósor állt a lignitért az úton – mondja Vaniga Zoltánné Tünde értékesítési irodavezető. – Most külön kiadási napokat biztosítunk az önkormányzatok, szerződéses partnerek és nem utolsósorban a lakosság részére.

Négy kerék meghajtású autókba ülünk, így kalauzol végig a bányán. A külszíni fejtés a felszín alatt száz méterrel zajlik óriási területen. Hatalmas gépek harapják ki a szenet a földből, ami aztán több kilométer hosszúságú szállítószalagon érkezik meg az erőműhöz és lakossági kiszolgálóhoz. Tünde elárulja: a lakosság jelentős része lignittel fűt a környéken, sokan a kollégái közül is.

Több kilométer hosszan kanyargunk a bánya mellett, mire visszaérünk az erőműhöz. Az új lakossági kiszolgáló telephelynél állunk meg. Mázsaház, pénztárépület, és teherautó töltő hely sorakozik körben mellettünk. Bárki vihet belőle, kérdezzük Tündétől?

– Ennek egyetlen akadálya van, csak 3,5 tonna, vagy azt meghaladó teherbírású járműre tudjuk ráönteni a lignitet, a kisebbet összetörné a rázúduló szén. Hétfőn, kedden bizományos, szerdán önkormányzati, csütörtökön és pénteken lakossági kiszolgálás van két műszakban.

A bizományos rendszer lényege, hogy a Visontán olcsón megszerezhető lignitből extraprofitot ne termelhessenek ki. A környéken élő fuvarosok, valamint a tüzép telepek működtetői köthettek a Mátra Erőművel vállalkozási szerződést, ebben pontosan meg van határozva, hogy mennyiért kapják, és mennyiért adhatják el. Utóbbi a szállítási távolság függvényében került meghatározásra.

Aki maga szállít, az bruttó 626 forintért vásárolhat egy mázsát, természetesen a fuvart neki kell megoldania. Ma ennél olcsóbb tüzelőanyagot nem lehet Magyarországon vásárolni.

Az irodába épp egy tüzéptelep vezetője érkezik elszámolásra.

– Hatalmas igény van erre a fűtőanyagra – meséli a családi vállalkozás vezetője. – Két éve kezdtük el szállítani Jobbágyiban lévő tüzépünkre a lignitet. Akkor még a kisebb pénzü emberek tüzelője volt a lignit, de most már a középréteg is bőven kér belőle. Van olyan, aki nyáron 50-60 mázsát visz, így készül fel a télre. Persze sokan csak öt mázsát visznek, s akad olyan is, aki egy zsákkal vagy egy talicskával jön a lignitért, mert ennyit tud megvenni.



Feleannyiért fűthetők a kályhák,
mint tűzifával



Reggel és este
füstfelhő önti el az utcákat

Jobbágyiban a szerződés szerint 995 forintért adunk egy mázsát.

Összehasonlításként: a szén 6800, a tűzifa 2200 forintba kerül. Ahogy mondja: ami lignitet elvisznek, az mind elfogy, többre is lenne igény, pedig néha heti ezer mázsát is szállítanak.

Ez a lignit jól használható kazánokban, sokan használják szenes kályhákban, sőt kandallókban is. Persze vannak járulékos munkák, begyújtani, salakozni, de így is megéri. Mindezt megerősíti a szomszédos település, Abasár polgármestere, Lénártné Benei Anikó.

– A Mátrai Erőművel való megállapodás szerint családonként 20 mázsa lignitet vásárolhatnak a szociálisan rászorulóknak, kedvezményes áron, mintegy 5700 forintért, a megvásárolt fűtőanyagot pedig az önkormányzat szállítja házhoz ingyenesen.

A kedvezményt azok vehették igénybe, akik rendszeres gyermekvédelemben, aktív korúak ellátásában, vagy rendszeres szociális segélyben részesülnek, esetleg a családban az egy főre eső jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíjminimum 200%-át, egyedülálló szülő esetében a 250%-át. Emellett a krízishelyzetbe került családok tarthatnak még igényt az akcióban való részvételre. Eddig



összesen 54 család élt a lehetőséggel. A többi szomszédos település Halmajugra, Detk, Markaz is hasonló megállapodást kötött az erőmű vezetésével.

Az olcsó fűtőanyag ugyanakkor gondot is okoz a településeken. A füstölő, pöfögő kémények jelentősen emelik a levegő korom- és porszennyezettségét – korlátozó helyi szabályozást ugyanakkor sehol sem vezettek be. A polgármesterek mindegyike hangsúlyozza: a jelenlegi gazdasági helyzetben nem lehet elvárni az emberektől, hogy mással fűtsenek.

– Nem tartozunk Visonta szomszédságába, de itt is látjuk, hogy a kémények ontják a füstöt. De ki az a településvezető, aki ezt ebben a válságos időkből szóvá teheti ezt? Nyilván nem fagyhatnak meg az emberek. Náluk senki sem panaszkodott a hivatalban, hogy a szomszédban füstöl a kémény. A falusi emberek szolidárisak egymással, nem teszik szóvá, hogy mivel fűt a másik – mondja Kerek Oszkár, Hort polgármestere.

Szedrei Ferenc, Tura polgármestere is elismeri: bár települése hivatalosan város, mégis a családi házakban rengetegen fűtenek lignittel. Reggel és este valóságos füstfelhő önti el az utcákat, de nem lehet ellene tenni semmit és nem is akarnak. Füstölnek a kémények, igaz, szennyezik a környezetet, de egyben ennek örülni is kell, mert azt jelenti, hogy ha lignittel is, de fűteni tudnak az emberek.

Bóna Róbert Visontai bányaigazgatónak lassan indulnia kell a szokásos értekezletre. De előtte még kimutatásokat mutat a lakossági lignitértékesítésről.

– Az erőmű éves forgalmához képest a szénértékesítés árbevétele nem jelentős, de önmagában nézve a tüzelőanyag eladás bevétele óriásit ugrott. A tavalyi évben az eladott lignit értéke meghaladta az egymilliárd forintot.

Mint mondja: az értékesítésnek vannak egyéb, a gazdaságra nézve pozitív hatásai is. Hiszen a fuvarosoknak, akik innen szállítanak, van munkájuk, tehát növelik bevételeiket, és ez által a fogyasztói piacon nő a fizetőképes vásárlóerő. Új munkahelyeket is teremtett a lignitértékesítés, ami a foglalkoztatási mutatókat javítja.

Száz évig még biztosan van Magyarországnak egy gazdaságosan kitermelhető természeti kincse, amit úgy hívnak: Lignit. ■



Bivalyok Homokországban

Vizes élőhelyek helyreállításától a határon túli együttműködésig

■ SZÖVEG: BALÁZS ALEXANDRA

Eredetileg a sztyeppesedés ellen, a vizes élőhelyek helyreállítása érdekében telepítettek bivalyokat Mórahalomra. Ám a kísérlet jócskán túlnőtt a tájrehabilitáción, s turisztikai látványosságá vált. A határ menti együttműködés keretében pedig a romániai Pécskán immár üdülőkomplexumról álmodnak a bivaly-turizmusra alapozva.

Mórahalom, vagy ahogy a térség alapos ismerője, Móra Ferenc nevezte, Homokország Szegedtől csupán karnyújtásnyira, mindössze 20 kilométerre nyújtózik. Az országot mentén legelők, szántóföldek, erdők, apró tanyák tarkítják a tájat. A város központjában, az egykori Kenyérváró dombon áll a Szent László római katolikus templom. A helyszín a nevének onnan kapta, hogy valaha a juhászok délidőben itt pihentek meg, mert innen már messziről látni lehetett, amikor az asszonyok az ebéddel érkeznek.

A település fő vonzereje a Szent Erzsébet Gyógy- és Strandfürdő, amely az 1960-as években talált termásvíz gyógyászati hasznosítására épült. Az akkoriban feltárt

660 méter mély kút ma is üzemel. De „bűnözésre” csábít a Rétesház, ahol nemcsak megkóstolhatjuk, hanem meg is leshetjük, hogyan készül a ház specialitása, a hagyományos, kézzel húzott rétes. S akinek ez sem elég, megcsodálhatja a városközponttól mindössze pár kilométerre lévő Bivalyrezervátumot. A 2008-ban alapított létesítmény negyvenöt fiatal állattól – 15 anya és 30 növendék – azt várták, hogy segítenek megtisztítani a nádtól a Nagyszéksós-tavat és környékét. A területet ugyanis a csapadékosabb időszakokban, főként a hetvenes években halastóként hasznosították. A nyolcvanas évek végén azonban száradásnak indult, 1991-92-ben már alig volt nyílt vízterülete. A tavat szegélyező legelőt összefüggő nádas borította, a tó nagy része pedig kiszáradt.

Aki egy kicsit ismeri a dél-alföldi régiót, azon belül is a Homokhátságot, az tudja, hogy az itt lévő, a XVIII. század második felében még körülbelül 75%-ban természetközeli terület mára gyökeresen megváltozott. A tudományos kutatások szerint az Alföld bizonyos részei félsivatagi jellegű övezetbe tartoznak. Az évtizedek óta tartó szárazság és a talajvízszint csökkenése miatt pedig egyre erősebb a sztyeppesedés – magyarázza Csányi László alpolgármester. – Öt évvel ezelőtt a Kiskunsági Nemzeti Park szakembereivel, valamint a Palics-Ludasi Közvállalattal együttműködve, európai uniós támogatással projektet dolgoztunk ki a Nagyszéksós-tó náddal benőtt vizes élőhelyeinek helyreállítására.

De ezt miért a bivalyokkal képzelték el? Egy olyan állattal, amelyet régen ugyan tenyésztettek Magyarországon, ma azonban többségben csak a nemzeti parkokban él? Ahogy a polgármester fejtegeti, a vízbivaly ridegen tartva is képes a vizes közeg megtisztítására. A helyi flóra és faunaelemeket kiszorító és károsító invazív növényfajok pedig elsődleges táplálékai, vagyis szinte emberi beavatkozás nélkül is lehetővé teszik a védett terület ökológiai helyreállítását. Emellett szempont volt az is, hogy a Dél-alföldön nincsenek hegyek, várak, kastélyok, vannak viszont olyan természetközeli helyszínek, amelyekhez érdemes lehajolni. A mórachalmi Nagyszéksós-tó a Duna-Tisza közén fellelhető értékes szikes jellegű élőhelyek egyike. Ezek a tavak pedig élőhelyül, táplálkozóhelyül szolgálnak az itt fészkelő és vonuló madaraknak. Vagyis az elsődleges, a természet- és környezetvédelmi szempont mellett megjelent a turizmus is.



Csányi László
alpolgármester



Antal Péter pécskai
polgármester

– Az első gulya 45 egyedet számlált, a Fertő-Hansági Nemzeti Parkból érkezett, és már egy-két évvel a betelepítésük után szemmel látható volt a hatékonyságuk. A nádal borított területek lecsökkentek, megnőtt a vízfelület nagysága, kezdtek körvonalazódni a tópart melletti füves területek, megjelentek a régen itt fészkelő madárfajok, sőt újabbak jöttek, de megtelepedett a tavirózsa is, ami egyértelmű bizonyítéka a program sikerének. És mindegyik jött még a turisztikai vonzereje ezeknek az állatoknak. A rezervátum miatt ideérkező vendégek száma éves szinten tízezres nagyságrendű, és a főút kerékpárforgalma is jelentősen megnövekedett.

2009-ben úgy döntött a város vezetősége, hogy bővíti a bivaly családot. Megérkezett Rómeó a bika, Júlia a tehén, és Joda a gyerekük. Különlegességük, hogy nevüket az önkormányzat nyílt szavazásán kapták. Majd rá egy évre a 48 egyedű számláló csorda 68-ra bővült, 2010 nyarán ugyanis 20 kicsi született.

– A bivalyok a korábbi Nagyszéksós-tavi területeket gyakorlatilag teljesen rehabilitálták, és bár ezzel be is fejezhetjük volna a programot, nem tettük. Mi ugyanis ekkor már génmegőrzésben gondolkodtunk, egy túraútvonal kialakításában a Nagyszéksós-tó körül, valamint szerettük volna megismertetni az idelátogatókkal a vidéki élet, az állattartás szépségeit, bemutatni a régen használt eszközöket.

2011-ben tehát a Magyarország-Románia Határon Átnyúló Együttműködési Program keretében tovább bővítették a bivalyrezervátumot. Oktató- és bemutatóházat, szerszámtároló színt, fedett állatbeállót, valamint egy mérési központot alakítottak ki. A programban a romániai Pécska Város Helyi Tanácsa, és a Pécskai Natura Környezetvédő Egyesület vált partnerükké. Ennek a programnak

azonban már nem elsősorban a tájrehabilitáció volt a célja, hanem közelebb hozni egymáshoz a határmenti térségben élő embereket, közösségeket és gazdasági szereplőket. Pécska külterületén több mint 6 hektáron terül el a bivalyrezervátum, közvetlen szomszédságban a védett ártéri területekkel. Antal Péter pécskai polgármestert a cél érdekében személyesen kereste meg Mórachalom első embere, és azonnal nyitott fülekre talált.

– A pályázat első ütemében kialakítottuk a fedett istállót, hiszen ezek az állatok nem szeretik és nem is igazán bírják a hideget, így télen nem éjszakázhatnak a szabadban. Felépítettünk egy házat a gondozóknak, egy rendelőt az állatorvosnak, és a terület végében egy kilátó is helyet kapott, ahonnan belátható az egész rezervátum. Idén pedig, folytatván a projektet létrehozunk egy információs központot, ahol az idelátogató vendégek fotókon és filmekken végignézhetik a teljes beruházást a kezdetektől fogva. De épülnek irodák, kiszolgáló helyiségek, valamint egy kemence is, a Románia szerete híres pécskai kenyérnek. A turisták így nemcsak megkóstolhatják, hanem akár a sütés fortélyait is elleshetik.

A kezdeti 11 fős állomány mára már 15 egyedűt számlál, hiszen nyáron 4 kisbivaly született. Év végére pedig további szaporulat várható. A több százmillió eurós beruházás tehát eddig beváltotta a hozzá fűzött reményeket. De ahogyan korábban Mórachalom is továbbgondolta a projektet, így nem tesz másképp Pécska sem.

– A legfőbb kitörési pont számunkra a turizmus fejlesztése, ehhez pedig minden adott. Látványosság van bőven. A Római Katolikus Templomunkat a XIX. század második felében építették újjá. Pécska déli határán folyik a Maros, melynek Arad és Nagylak közötti szakasza 2004-ben természetvédelem alá került – ez a Maros-ártér Natúrpark. Van termálvizünk is, aminek kitermelésére már elkészültek a tervek. És ha ez sikerül, uniós források segítségével megépülhet a termálfürdő- és strand. Ami a bivalyrezervátumtól fél kilométerre lévő 15 hektáros területen épülne fel.

Antal Péter célja négy-öt éven belül egy turistaparadicsom kialakítása, ami a rezervátum és a strand mellett sportpályákat, szállodát is magában foglal, s amely nemcsak a romániai, hanem a magyar és a külföldi vendégeket is vonzza. A településen az elmúlt 3 évben mintegy 25 pályázatot adtak be a modernizálást ösztönző beruházásokra. Legfontosabb talán az az ötmillió eurós projekt, amelynek során 18 utcát leaszfaltoztak. S a polgármester másik büszkesége a pécskai Maros-híd, illetve a hidat a 7-es főúttal összekötő út kivitelezési munkáinak elindítása, valamint a település víz- és csatornahálózatának kiépítésére vonatkozó 11 millió eurós projekt. De Pécska nem hanyagolja el határon átnyúló kapcsolatait sem. A Csongrád megyei Domaszékkal közösen januárban két éve Disznótoros fesztivált rendez, a Békés megyei Battonyával, testvérvárosával pedig 15 kilométeres összekötő utat épít.

Mórachalommal pedig további mélyülhet a bivalyfarmmal megalapozott együttműködés. A magyarországi településen ugyanis felmerült egy hús- és tejfeldolgozó üzem létesítése – mivel az eredeti olasz mozzarella bivalytejből készül. Ha ez megépül, abból Pécska is profitálhat. Egyelőre a forrásokat keresik. ■

Az ácsi „aranyember”

■ SZÖVEG ÉS KÉP: SZARKA SÁNDOR

Bármikor kilyukasztható luftballonnak tartja a romákkal foglalkozó oktatás-politikai szervezetek munkáját, ennek ellenére hisz a tehetséges vagy átlagos képességű, esetleg fogyatékkal élő gyerekek együtt élési esélyeiben Lakatos Béla, Ács polgármestere iskolaigazgatói posztból emelkedett a város első emberévé.

– Ez az ország legnagyobb olyan települése, melyet roma vezető irányít, bár a cigány lakosság aránya csak 5 százalék. Gondolta volna egykor ácsi kisiskolásként, hogy egyszer a város első embere lesz?

– Amikor indultam a választásokon, nem is foglalkoztam ezzel a kérdéssel. Megbecsült roma zenész család a miénk, gyerekkoromból emlékszem rá, hogy a rokonaim közül többen dolgoztak kisiparosként is, például fodrászként.

– Nyilván azért nem gondolt rá, mert itt ez nem kérdés. Ezek szerint Ácson nincs cigányozás?

– Van, de nagyon minimális. Szerencsére Ács évszázadok óta a toleránsabb települések közé tartozik. A lakosság közel 70 százaléka szavazott rám. Tudták, hogy cigány vagyok, de azt gondolták, ez nem számít, mert a településért dolgozom majd. Szerintem az efféle megkülönböztetés butaság, mert az évszázadok óta itt élő nemzetiségek ugyanúgy megélik a nemzettudatot, mint a többségben levők. Igaz, az utóbbi tíz-húsz évben betelepült cigány emberek egy részével vannak fenntartásai a lakosságnak. Főleg az Alföldről és Észak-kelet Magyarországról jöttek olyanok, akiknek a szokásai idegenek.

– Kik segítenek számukra a beilleszkedésben, a cigány vagy a többségi lakosság?

– Iskolaigazgatóként sikerült meggyőzőnöm az akkori városvezetést, hogy elkülönítve tanítani a roma és fogyatékkal élő gyerekeket nem igazán korszerű oktatási módszer. A kisegítő iskolát, ahol 70 százalékban roma gyerek tanult, megszüntettem, a gyerekeket a település másik két iskolájában helyezve el. Ma az ácsi iskola az egyik legkorszerűbben felszerelt intézménye a megyének.

– Roma emberként volt konkurenciája az iskolaigazgatói posztra, vagy egyfajta megváltóként fogadták?

– Örültek, hogy jön egy olyan ember, aki ácsi, és ilyen területen dolgozott, nekem meg kihívás volt. Lehúztam 15 évet a szakminisztériumban kabinetvezetőként, az Európai Parlamentben és az Európa Tanácsban szakértőként,

és rájöttem, hogy az, ami ezekben a szervezetekben folyik, egy nagy-nagy luftballon, bármikor ki lehet lyukasztani, és semmilyen igazán hatásos országos eredménye nincsen. Ezért volt kihívás a számomra csinálni egy olyan iskolát, ahol meg lehet mutatni, hogy tehetséggondozással a jó tanuló, az átlagos képességű, és a fogyatékkal élő gyerek integráltan oktatható és eljuthat a neki megfelelő helyre.

– **Szakképző oktatást is indított...**

– **Szakképző oktatást is indított...**

– Észrevettem, hogy a központi, több száz vagy ezer fős szakiskolákból a hátrányos helyzetű, fogyatékkal és annak határán élő gyerekek egyszerűen kipotyognak. A szakképzést 5 évvel ezelőtt kezdtük, én magam végeztem a településen, és környékén „piaci felmérést”, hogy milyen szakmára lenne szükség. Az itteni, nyomdai szakterületen végzett tanulók nagy többsége el is tudott helyezkedni, sajnos a mostani átszervezések után az oktatást már nem tudjuk folytatni. A képzés



LAKATOS BÉLA

44 éves, nőtlen, Szegeden a JATE-n végzett történelem-földrajz szakos tanárként. Fél évig a Magyar Rádióban dolgozott, majd 1994-től különböző helyszíneken és szinteken a magyar közoktatás szakértője. 2004-től szülővárosában Ácson iskolaigazgató, 2010-ben, a Fidesz és a helyi vezetés támogatásával a párt színeiben nyerte meg a polgármester-választást.

mentori rendszerben működött, a mentor-tanárok szoros kapcsolatot tartottak fenn a gyerekek szüleivel.

– Honnan van a kapcsolata Soros Györggyel, akinek az alapítványa támogatta az itteni felnőttképzést?

– A Roma Oktatási Alapnál, melyet Soros György támogat, pályáztam nyomdaipari szakképzés megszervezésére. Innen a kapcsolat, mely aztán személyessé is vált. Polgármesterré választásom után Soros György látogatást tett a településen. Kíváncsi volt, jó helyre került-e a pénz.

– A kulturális hagyományok felélesztésére is tesz erőfeszítéseket.

– Az ácsiak a 90-es évektől ápolják a lovas hagyományokat. Pályázati segítséggel két éve újra rendezünk versenyeket. Májusban pedig szlovákiai, erdélyi és franciaországi testvérvárosainkból várunk vendégeket, hogy felelevenítsük a dunai aranymosás hagyományát, hiszen Ács az egyetlen olyan magyar település, ahol még ma is lehet eredményesen aranyat mosni. ■



Portál

- Napi hírek • Heti hírlevelek •
- Expó • Pályázatok • Vitafórum • Hozzászólások •
- Közigazgatási állásajánlatok •
- Rendezvények • Oktatások •

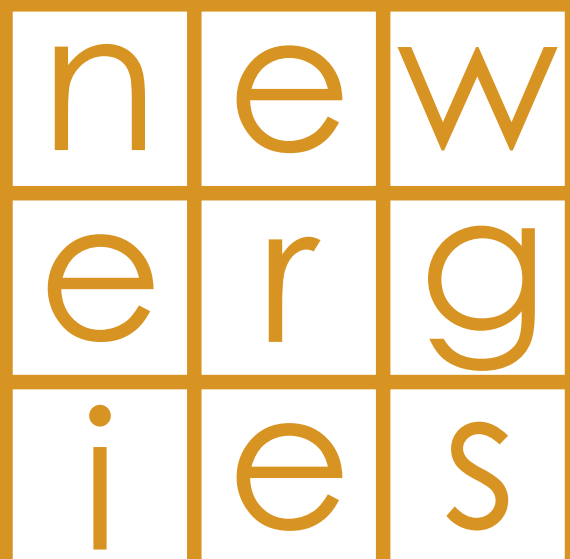
www.onkormanyzatiklub.hu



Napelemes és
napkollektoros >>>
rendszerek tervezése,
kivitelezése, teljeskörű
projektmenedzsment.

.....
info@newergies.com

+36 1 781 2535



www.newergies.com